VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

II. ÉVFOLYAM, 18—19. SZ. ÁRA 1,20 FORINT 1970. DECEMBER 10.

ÚJÉVVÁRÁS (Foto: Móra)

KULTÚR-LÉPÉS

Egyetemünkön beszélték, hogy a kultúrosztály új helyiségbe költözött. Ezzel kapcsolatban kértem felvilágosítást.

Már a beszélgetés első perceiben helyreigazítottak. A tánc- és zenekari próbahelyiséget leválasztották, és így három helyiséghez jutottak.

Mint ismeretes, a kultúrosztálynak eddig egyetlenegy helyisége volt az I. emelet 60-ban, amely már igen szűknek bizonyult.

A kultúrosztály jelenleg már 300 aktivistával működik. Ezek az aktivisták a KISZ vb mellett működő kultúrcsoportokban — tánckar, zenekar, képzőművészszakkör, irodalmi színpad, közönségszervezés, rendezőgárda, propagandacsoport — tevékenykednek.

A közelmúltban alakult meg a képzőművész-szakkör. Bővült az irodalmi színpad 15 fővel, így most már 30 fővel működik. A tánckar létszáma is növekedett az elsőévesekkel, akik mintegy utánpótlás-tánckart alkotnak.

A kultúrosztály fő problémája a próbák biztosítása volt. Mint **Bölöni Istvánné** elmondta: A kultúrosztály rendeltetésének, munkafeltételének megfelelő helyiségeket nyertünk a tánc- és zenekari helyiségek leválasztásával.

Így most pl. az irodalmi színpad tagjai csoportokra oszlanak a próbákon és különkülön gyakorolnak, dolgoznak a műsorösszeállítók, a szavalók, vagy azok, akik légzőgyakorlatokat végeznek.

A zenekarban is időszerűvé vált a nagyobb szakmai tudás elsajátítása érdekében az egyéni és szólampróbák bevezetése.

Napközben az I. emelet 115-ben zajlik a csoportok közösségi élete, tanulhatnak nyugodt körülmények között, készülhetnek a próbákra. Esténként, a hét minden napján 6 órától a kultúrosztály keretében működő csoportok próbái itt folynak."

A kultúrosztály vezetősége és aktivistái örülnek a leválasztással született 3 új helyiségüknek. Remélik és bíznak benne, hogy munkájukat még jobban, még sikeresebben tudják így végezni. Mi is jó munkát és sok sikert kívánunk a vezetőségnek és a kulturális osztály valamennyi aktivistájának.

Katona Zsuzsa

A sajtó napján:

A KÖZGAZDÁSZ szerkesztősége a magyar sajtó napja alkalmából ankétot rendezett, melyen az újság kiváló társadalmi munkatársait és terjesztőit, az egyetem vezetősége és a Hírlapkiadó Vállalat könyvjutalomban részesítette.

A jutalmazottak névsora: Tormai László, Lantos Vera, Borsi György, Hatala Éva, Rétfalvi Gábor, Sós Péter, Kurtán Lajos, Kazár Péter, Késedi Ferenc, Kocsi Margit, Halász Géza, Simor István, Bakonyi Péter, Koncz Gábor, Zsembery Ágnes, Kálmán Dezső, Bajusz Károly, Vörös Tibor, Egerszegi Csaba, Árva László, Kaplár József, Berencsy Judit, Sebestyén István, Szabó László, Koch Ödön, Erdész Gabriella, Nagy János, Tóbiás Éva, Szűcs Györgyi, Radnóti Judit, Gömöri Éva, Banka Pál, Sztankovics Győzőné, Kéri Jánosné, dr. Szabó Zoltánné, Nagy Tamásné, Földvári Gábor, Harsai Mária, Koleny Mária.

★

E számunkkal búcsúzunk. Legközelebb január 21-én jelentkezünk a beiskolázási számmal és február 4-én az új év első számával. Addig is mindenkinek kellemes ünnepeket, boldog újévet kívánunk.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

Hírek

Ashot Kukuljan, a Moszkvai Közgazdasági Statisztikai Főiskola dékánhelyettese 1970. október 23-án „Az üzemfenntartás szervezése" címmel előadást tartott egyetemünkön.

1970. november 20-án tartott előadást az egyetemen O. Bogomolov elvtárs, a SZTA Szocialista Világgazdasági Kutató Intézetének igazgatója „A Szovjetunió gazdasági fejlődése és a gazdasági mechanizmus tökéletesítésének problémái" címmel.

1970. november 26-án dr. Szabó Kálmán rektor elvtárs fogadta dr. Gerhard Pflicke berlini jogászprofesszort, a jogi tanszék vendégét.

Kérdések és feleletek az első szigorlatról

— Milyen segítséget fog nyújtani idén a tanszék a másodévesek szigorlatra való felkészülésében?

— Mindenek előtt a konzultáció lehetőségére szeretném felhívni a figyelmet — mondja *Tóth Tamásné*, a filozófia tanszék titkára. — Ismeretes, hogy minden eddigi vizsgáztatás alkalmával az egyes csoportok szemináriumvezetői egy vagy akár több alkalommal is tartottak konzultációt, és a felmerült kérdéseket a lehetőségekhez mérten részletesen megtárgyalták. Ez évben a csoportonkénti konzultációk mellett az egész évfolyam számára kollektív konzultációs lehetőségeket kívánunk biztosítani. Ezek időpontját hamarosan megjelentetjük a tanszéki hirdetőtáblán. Hasznos lenne, ha az egyes konzultációs csoportok a konzultációk előtt összegyűjtenék és a tanszékre eljuttatnák az anyag homályosabbnak, nehezebbnek tűnő részeire vonatkozó kérdéseiket. Ezek a kérdések valószínűleg nagy részben a már régen tanult dial. mat.-ra vonatkoznak.

— A szigorlat tematikáját mikor kapjuk kézhez?

— Legkésőbb december első hetében. A tematika egyébként készen van már, csak a sokszorosítás vesz elég sok időt igénybe. Természetesen el lehet kezdeni a vizsgára való felkészülést enélkül a tematika nélkül is, felhasználva az első, második és harmadik félévre kiadott téma- és irodalomjegyzékeket. A szigorlat anyaga természetszerűen e három félév anyagát fogja át.

— Ezek szerint nem reménykedhetünk abban, hogy jelentős részek kimaradnak?

— Egyáltalán nem. Éppen ezért lenne hasznos minél előbb elkezdeni a szigorlatra való felkészülést. de legalábbis nem árt időnként elővenni a dial. mat. tankönyvet és szöveggyűjteményt sem. A szigorlatra készülés kapcsán szeretném felhívni a figyelmüket arra is, ne szorítkozzanak a felkészülés során csak a tankönyvre, hanem legalább azonos súllyal tekintsék a megadott kötelező irodalmat is. Számos téma nem található meg a tankönyvben, és vagy csak az előadás jegyzetében, vagy a kötelező irodalomban olvashatók el. Ilyen például az érdek, vagy az intézmények témakör.

— Többen keresték a másodévesek közül a tört. mat. szöveggyűjtemény második részét. Mi ezzel a helyzet?

— Erről én is tudok. Az említett könyv második része még nem jelent meg, és ebben az évben — legalábbis az önöket érintő szigorlatig — nem is fog megjelenni. Ebből következően a tört. mat. kötelező irodalom egy része nem szöveggyűjteményben, hanem az eredeti művekben fellelhető.

— A szigorlat napjai rögzítve vannak már a tanszéken?

— Nem, de nem is lesznek központilag meghatározva. Az egyes csoportok a szemináriumvezetőkkel beszélhetik meg a megfelelő időpontokat. Ezzel kapcsolatban figyelmeztetni kell mindenkit, hogy eredménytelen szigorlatot megfelelő idő elteltével lehet csak megismételni. Ezért a vizsgaidőszak utolsó hetére nem is fogadhatunk el jelentkezéseket. Azt a hetet az ismételt szigorlatok számára tartjuk fenn.

— Néhány jó tanácsot tudna mondani a szigorlattal kapcsolatban?

— Nem kell megijedni, hanem tanulni kell. Már említettem a kötelező irodalom jelentőségét. Most még annyit tennék ehhez hozzá, hogy a kongresszusi anyagok tanulmányozását főleg az egyes tört. mat. kérdésekhez nagyon hasznosnak tartja a tanszék. A kongresszusi anyag tanulmányozása ugyanis segítséget nyújthat az elmélet mélyebb megértéséhez és gyakorlati alkalmazásához. Hasonlóan, az egyes témákkal kapcsolatos, kötelezően meg nem adott, de jelentős, újabb vitaanyagok ismerete is előnyös. Ezek a különböző társadalomtudományi folyóiratokban megtalálhatók.

— Előreláthatólag milyen eredmények várhatók a szigorlaton?

— Nem akarok jósolni. Személy szerint kívánom mindenkinek, hogy sikeresen tegye le első szigorlatát. De ez már nemcsak a tanszéktől függ.

Árva László

A MEGOLDÁS?

A tanárok és a diákok közötti kapcsolat margójára

Az első évfolyam KISZ-vezetősége és évfolyamfelelőse szorgalmazására került sor a szemináriumvezetők munkájának értékelésére, az esetleges kisebb-nagyobb hibák feltárására. A hallgatók — néha kétséges megalapozottsággal — elmondták véleményüket tanáraikról, az első évfolyam KISZ-vezetősége kérésére elsősorban azonban a hiányosságokat emelték ki. Az elmondottak alapján összegezett „jelentést" Gondi József dékán elvtársnak továbbították, aki arról tájékoztatta az érdekelt tanszékeket.

Voltak tanszékek, ahol a felmerült problémákat sikerült világosan, félreértésre okot nem adva megbeszélni. Viszont voltak olyanok is, ahol pusztán a hallgatók véleményezését nyújtották be. Az érintett tanárok részéről ez többszörös félreértést is maga után vont:

Egy: Ha problémájuk van velem a gyerekeknek, miért nem nekem szóltak? Miért a hátam mögött mondták el mindezt? Hiszen én többször is elmondtam, ha valamit nem értenek, vagy ha valamit másképpen látnak, jobban, akkor nyugodtan szóljanak...

Kettő: Mi??!! Hogy ezek az „alig egyetemisták" alkotnak rólam véleményt? Na, még csak ez hiányzik...

Ime, két feltételezett szituáció, s ugyanakkor többszörös félreértés. Ki itt a rosszakaró? Senki. Lényegében mindenki jót akar; a diákok, az évfolyamfelelős, Gondi elvtárs, és az érdekelt tanszék vezetője, felelős megbízottja is.

Természetesen, egyenesebb lett volna a hallgatók részéről, ha a felmerült problémákat elsősorban személy szerint beszélik meg a szem.-vezetőkkel. Bár ez így nagyon ideálisnak tűnik, de véleményem szerint — és merem remélni, hogy ebben nem vagyok egyedül — megoldható!

A másik, amit még mindenképpen hozzá kell tennem: Ha már egyszer véleményt alkotunk, akkor az olyan legyen, hogy azért felelősséget is tudjunk vállalni. Merjünk és ugyanakkor tudjunk is bírálni! Ha egy csoportot képviselünk, akkor ne szubjektíven, hanem társaink nevében, az ő észrevételeiket továbbítva nyilatkozzunk. Sajnos, éppen ezzel az esettel kapcsolatban fordult elő olyan szituáció, hogy szöges ellentétben állt a véleményező és a csoport többi tagja az érdekelt tanár tekintetében.

Gondi elvtárs beszélgetés közben elmondta, hogy ebben az ügyben elsősorban egy-két külső óraadó tanár hibáztatható. Voltak olyan szemináriumvezetők, akiknél már az elmúlt évben is felmerültek hasonló hiányosságok. A dékán elvtárs még hozzátette, hogy úgy kellene ezt megoldani, hogy a hallgatók a továbbiakban is el merjék mondani ilyen irányú problémáikat, ugyanakkor minél kevesebb nem helytálló kifogás hangozzék el. Pedig erre feltétlen szükség van, úgy a tanárok jobb munkája, mint a diákok jobb tanulmányi eredménye érdekében.

Van megoldás? — teszem fel újra a kérdést. Igen. Igaz, mint Domány András is megjegyezte, hogy a tanárok munkáját lehet bírálni, de az érintett szemináriumvezetőkhöz szóló — helyes úton. A kölcsönös segítés, támogatás, a jó tanár-diák kapcsolat mindennel felér.

De az eredmény, a cél eléréséhez mindig kettőn áll a vásár: a tanáron és a diákon.

Kocsi Margit

Lapunkról van szó

A félévi vizsgaidőszak miatt az idén is december 10-től február 5-ig rendezzük meg a „KÖZGAZDÁSZ" előfizetési kampányát. Azok az olvasóink, akik rendszeresen járatják lapunkat, reméljük, az idén is felújítják megrendelésüket. Az előfizetési díj egy évre 12.— Ft, s ez az összeg, az évenként 20 alkalommal megjelenő újságért már azért sem mondható soknak — még diákzsebhez viszonyítva sem —, mert a jövő évben is szándékunkban áll megjelentetni az ünnepi különszámot, az ún. PARNASSZUST, amelyet csak előfizetőink kapnak majd díjtalanul.

Levelező és esti hallgatóink a kiküldött csekken küldhetik be az előfizetési díjat az egyetem 161 756 70. számú számlájára. Az újságot a megadott címre postán küldjük ki. Új előfizetőink megrendeléseiket levélben vagy személyesen (III. 381.) adják le szerkesztőségünkbe.

Egyetemünk dolgozói, tanárai, a tanszéki terjesztők útján kérjék majd az előfizetés meghosszabbítását.

Egyetemünk nappali hallgatói 1971. február 5-ig a csoportmegbízottaknál, illetőleg a terjesztőknél újíthatják meg előfizetésüket. Noha közülük sokan inkább a lap példányonkénti megvásárlását kedvelik, őszintén meg kell mondanunk, hogy a portai árusítás növelésére nincs korlátlan lehetőségünk, sőt az árusításra kerülő példányszám függ az előfizetői példányszám nagyságától. Szeretnénk ha az 1971-es évben nappali hallgatóink előfizetésükkel biztosítanák az egyetemek közötti legjobb eredményt. A kampány sikere természetesen elsősorban a csoportterjesztőkön múlik. Éppen ezért egyetemünk vezetősége és a szerkesztő bizottság most is jutalomban részesíti azokat, akik jó munkájukkal hozzájárulnak az előfizetési akció sikeréhez.

Szerkesztőség

Amire már régóta vártunk:

Megindul az élet az oktatói KISZ-alapszervezetben

Az elmúlt tanévben alakult meg egyetemünkön az oktatói KISZ-alapszervezet. Az a természetes igény hozta létre, hogy a KISZ-tag fiatal oktatók társadalmi-mozgalmi munkája kibontakozásához összefogó, ösztönző szervezeti keret alakuljon ki.

Az alakuló taggyűlésen — közel egy éve — megválasztott vezetőség első feladata az volt, hogy a sajátosságokat pontosan számbavevő, az alapszervezet tevékenységének kiindulópontját jelentő munkaprogramot állítson össze. Volt már akkor néhány munkaterület — a munkás-paraszt fiatalok egyetemi előkészítése; a fiatal oktatók közötti szorosabb szakmai kapcsolatok kiépítése; továbbképzésünk kérdései —, amelyek jellegüknél fogva a közös munka alapját képezhették volna. Nem sikerült azonban a szervezeti munka legcélszerűbb formáit megtalálni.

A kevés szabad idő, az érdeklődési területek összehangolásának hiánya és az, hogy nem sikerült a sajátosságoknak megfelelő munkastílust kialakítani, azt eredményezték, hogy a szervezeti munka csak egyes területeken indult meg.

Az eltelt egy év alatt a problémák konkrét felmérése és a megoldási kísérletek alapján világossá vált, hogy csak komoly előkészítés után tudunk mindnyájunk számára elfogadható, értelmes, hasznos KISZ-munkatervet összeállítani. Az idei tanév első KISZ-gyűlésén már ennek értelmében, körültekintőbben elemeztük az alapszervezet céljait. Az egyetemi évek alatt végzett mozgalmi munkánk sok hasznos tapasztalata, munkakészségünk, nem veszhet kárba szervezetlenség miatt.

Van az egyetemi KISZ-munkának néhány olyan területe, ahol az oktatói alaszervezet sokat tehet a munka színvonalának, tartalmasságának javításáért.

A magunk ideológiai-politikai továbbfejlődése is a KISZ-alapszervezet öntevékeny munkáját igényli.

Az alapszervezet új vezetőséget választott, akiket a taggyűlésen elhangzottak alapján részletes munkaterv összeállításával bíztunk meg. A munkaterv az oktatói KISZ-alapszervezet feladatait két fő munkaterületen jelöli ki.

Az egyik terület

az alapszerv kapcsolódása a hallgatói KISZ-szervezethez, a pártszervezetekhez; egyetemünk egész mozgalmi életéhez.

Itt a legszélesebb munkaterület a kollégiumi munkához való kapcsolódásunk. A szakmai és a politikai nevelés terén egyaránt várnak ránk feladatok. A konkrét munkát máris megkezdtük a vizsgaidőszaki kollégiumi konzultációk megszervezésének megindításával.

Az egyetemi politikai rendezvényeken való szervezett részvételünkkel azt szeretnénk elérni, hogy a viták orientálásával, vezetésével biztosítsuk a rendezvények nevelő szerepét.

A munkás és a paraszt származású fiatalok előkészítésénél minden gyakorlati munkában részt veszünk, s segíteni szeretnénk az előfelvett hallgatókat is.

A hallgatói pártcsoportokkal és a kari KISZ-vezetőségekkel kiépítendő közvetlen kapcsolatunk biztosítja azt, hogy erőnktől tellően a napi problémák megoldásában segítséget nyújthatunk.

Az egyetemi TDK-munka patronálásával sokat tehetünk hallgatóink magasabb színvonalú szakmai felkészítéséért.

A politikai körök egy részének és a kari politikai tájékoztatók megszervezésével a KISZ-vb politikai nevelőmunkáját támogatjuk. Részt veszünk a tudományos politikai vitakörök vezetésében, szervezésében.

Közös munkánk másik fő területét az alapszervezet belső életét jelentő mozgalmi, szakmai, kulturális és érdekvédelmi feladatok jelentik.

Politikai-ideológiai munkánk tartalmasabbá tételével azt akarjuk elérni, hogy fiatal oktatóink párttagfelvételét öntevékenyen előkészítsük. Vállalt feladataink teljesítésével szeretnénk kiérdemelni, hogy mint KISZ-alapszervezet, párttagfelvételüket ajánlóként is támogathassuk.

Szakmai munkánkhoz a közös érdeklődésűek spontán tapasztalatcseréinek technikai feltételét teremtjük meg.

Közös továbbképzési formákat dolgozunk ki nyelvtanulásban és a neveléstudományok elsajátításához.

Érdekvédelmünk hivatott legfontosabb problémánk — a lakáskérdés — megoldását elősegíteni, aminek reméljük, a közös szervezeti keret bázist teremt.

★

Célkitűzéseinket úgy összegezhetnénk, hogy a mintegy hatvan KISZ-korú fiatal oktató a mozgalmi munkában is hasznossá akarja tenni magát.

Munkaterületünk megvitatására és a feladatok további részletezésére a december 7-i taggyűlésen került sor. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a vázolt munkaterv csak munkánk keretét jelenti. Folyamatos tevékenységünk során számíthatunk arra, hogy egyetemünk minden fóruma hozzájárul programunk gazdagításához és segít nekünk abban, hogy a legfontosabb területeken hatékony munkát végezhessünk.

★

Az oktatói KISZ-szervezet vezetőségének névsora: titkár: **Kővári György** (Munkatud. tanszék), agit.-prop.-titkár: **Schiffer Péter** (Tud. szoc. tanszék), szervezők: **Garam Katalin** (Világgazd. tanszék), és **Koncz Katalin** (Munkatud. tanszék), oktatási felelős: **Vissi Ferenc** (Népgazd. terv. tanszék), ifjúsági nevelés felelőse: **Kovács Ferenc** (Közl. tanszék), érdekvédelmi felelős: **Koncz Margit** (Stat. tanszék).

NAGY MÁRTA

A hatékonyabb mozgalmi munkáért

VANNAK KÉRDÉSEK, AMELYEKET nem lehet a végleges megoldás igényével lezárni, s azután levenni a napirendről. Egyszerűen azért, mert természetüknél fogva maguk is folyamatok, az élet, a társadalmi mozgás részei, s így a velük való foglalkozásnak magának is folyamatosnak kell lennie. Ilyen kérdések az egyetemi hallgatók mozgalmi munkája, a párt és a KISZ kapcsolata. Maguk is alkotóelemei egy nagyobb problémakörnek, az ifjúság világnézeti-politikai, nevelésének, az aktivitásának.

Ezek az évről évre az érdeklődés középpontjába kerülő témakörök foglalkoztatták az általános kari KISZ- és pártaktívák december 2-i értekezletét is. A magunk részéről kettőt emelnénk ki közülük.

Több oldalról vitatott kérdés volt a munkás-paraszt származású hallgatók helyzete az egyetemen. A — sokszor ellentétes — felszólalások alapján úgy tűnik, hogy felmérések nélkük e téren már aligha tudunk előrelépni. Nézetünk szerint a tehetséget, képességeket illetően munkás-paraszt származású hallgatóink nem maradnak a többiek mögött. Az ismeretanyagban — s ezt esetenként a közéleti szereplésben való jártasságig tágíthatjuk —, már vannak hátrányaik. A szintkülönbség annál nagyobb, minél jelentősebb szerep jut az iskolai tanulóévek során az oktatott anyagon túli, iskolán kívüli ismeretszerzésnek. Ezek a hátrányok azonban behozhatók, s ehhez kell minél jobb feltételeket biztosítani, s egyben megakadályozni, hogy a kezdeti nehézségek láttán elkedvetlenedés, netán kisebbségi érzés keletkezzék.

Egy, a hallgatók körében végzett felmérés tanulságaiból kiindulva többen hiányolták, hogy a hallgatók keveset találkoznak a pártszervezet munkájával. A párt és a KISZ, illetve az egyetemi hallgatók kapcsolatának ilyen megközelítésében azonban sok a formális elem. A pártmunka ugyanis nemcsak — sőt, zömmel nem — látványos megmozdulásokat jelent! Hanem egy, az oktató-nevelő munkát, az egyetem egész életét átható tevékenységet, a párttagok mindennapi munkáján, magatartásán keresztül ható erőt is! Ha például egy tanszék tevékenysége rossz, ott bizonyosan rossz a pártcsoport munkája is, s megfordítva: jó kezdeményezéseinkben, eredményeinkben ott van a pártszervezet hatása. Akkor is, ha nem deklaráljuk folytonosan.

E KÉRDÉS MÁSIK OLDALÁT — kissé sarkítva — úgy tehetnénk fel, hogy a KISZ és a párt jobb együttműködése érdekében melyik fél legyen a kezdeményező.

Anélkül, hogy a merev szétválasztást helyesnek tartanánk, úgy véljük, hogy a konkrét problémák elsősorban a hallgatók körében keletkeznek, illetve ott érezhetők.

Ezért inkább az ő oldalukról kell jelentkeznie az igénynek, nekik kell a pártszervezethez fordulniok a problémák megoldása érdekében. A segítséget mintegy kívülről bevinni közéjük aligha lehetséges. Nem jelenti ez azt, hogy a pártszervezet ne kezdeményezzen. De az elvi irányításon túl főleg érzékenyen reagáljon minden, KISZ és a hallgatók köréből érkező jelzésre. Nagy szerepet játszhatnak ebben azok a hallgatók, akik maguk is párttagok. Egyúttal azonban a KISZ-nek is tagjai, s így személyükön keresztül valósulhat meg a párt, KISZ és hallgatók szorosabb kapcsolata.

GYIMESI SÁNDOR

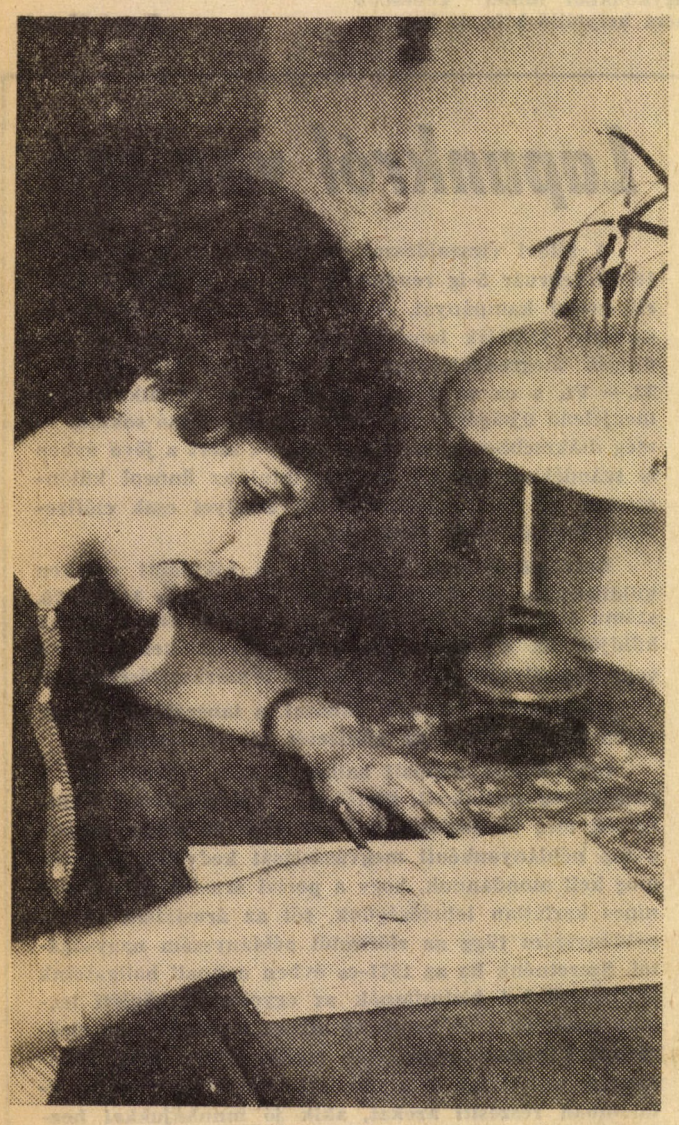

Vizsga előtt... (Foto: Vörös)

FOTOPÁLYÁZAT

A FOTOSTUDIÓ és a KÖZGAZDÁSZ szerkesztősége meghirdeti

FOTOPÁLYÁZATÁT

az egyetemi hallgatók részére.

Beadható személyenként maximálisan 10 db kép, mely valamilyen formában témájával kapcsolódik az ifjúsághoz. (Tanulás, sport, szórakozás).

Méret: 13x18 cm, vagy 18x24 cm.

A képeket fotóművészekből és a Közgazdász szerkesztősége által delegált szakértőkből álló zsüri értékeli és a következő díjakat osztja ki.

1 db	*I. díj*	*300*	*Ft*
2 db	*II. díj*	*200*	*Ft*
3 db	*III. díj*	*100*	*Ft*

Kiosztásra kerül továbbá több csomag fotópapír, film, elsősorban azoknak a pályázóknak, kik egyetemünk életét dolgozzák fel művészi igényű képekben.

A legjobb alkotásokból kiállítást rendezünk az aulában.

Beadási határidő: 1971. február 15.

A fényképeket hátoldalukon névvel, lakcímmel és csoportszámmal kell ellátni, és zárt csomagban a szerkesztőségben leadni.

Oda figyelt az ország

A kongresszus néhány napos tanácskozása fontos állomása, de egyben szerves mozzanata is volt a párt és a dolgozók tömegei között állandóan tartó eszmecsere folyamatának. Ennek gyújtópontja az úton is, ezen az állomáson is: az ember mindenoldalú fejlődésének feltételei itthon és az egész világon.

E nagy történelmi cél most és nálunk, a szocialista társadalom építésében konkretizálódik. Az elkövetkező években a kongresszus útmutatásait követve nagy lépést tehetünk előre a felépült szocializmus megvalósítása felé. Ennek fontos feltételét, a konkrét helyzet konkrét elemzését, a tennivalók megjelölését végezte el a párt X. kongresszusa.

A kongresszust megelőző viták, a Központi Bizottság beszámolója és a küldöttek felszólalásai alapján a kongresszus olyan határozatot hozott, mely összefüggő egészszé formálta a párttagok és pártonkívüliek tömegeinek tapasztalatát összeötvözve azt társadalmi-gazdasági fejlődésünk tudományos elemzésének eredményeivel. A kongresszuson elhangzott beszámolók és felszólalások, az elfogadott dokumentumok együttesen a marxista—leninista elmélet alkotó alkalmazását és fejlesztését jelentik.

Egyetemünkön ez szerves, természetes része a „termelőmunkának", az oktató-nevelő-tudományos munkának. Ez a tevékenység a konkrét szakmai profilnak megfelelően a kongresszus adta elemzés egyik vagy másik részét helyezi majd középpontba. Egy cikk keretében aligha lehet ilyen értelemben kiemelni egyes területeket. Hadd hívjuk fel inkább a figyelmet a kongresszus munkájának stílusára, politikai tartalmára, érzelmi telítettségére. A párt mindenekelőtt önmagához méltóan kommunista szenvedéllyel, kritikusan értékelte fejlődésünk eredményeit és problémáit. A tanácskozást a népért, a néppel együtt való politizálás légköre jellemezte.

Itt van mindjárt a bennünket oly közelről érintő és érdeklő *gazdasági építőmunka* területe. A kongresszus joggal állapította meg, hogy gazdasági fejlődésünk alapjaiban egészséges. Javult a termelés és a szükségletek közötti összhang, növekedett a termelés hatékonysága, a nemzeti jövedelem növekedése meghaladta a társadalmi termék növekedését. A harmadik ötéves tervet sikeresen teljesítjük. Jól funkcionál az új gazdaságirányítási rendszer is. A korábbinál jobban biztosítja a társadalmi érdek, a csoportérdekek és az egyéni érdekek összehangolását, kedvező mozgásformát teremtett az érdekellentmondások számára.

Szükségessé vált azonban, hogy a kongresszus újra, határozottan rámutasson a gazdálkodás társadalmi-politikai horizontjára. Az áruviszonyok aktivizálása, az anyagi ösztönzés intenzívebb alkalmazása a *szocialista* termelés fejlődését szolgálja. Alapvető értelme és célja, hogy a mikroszférákban érdekké formálja azt, ami az össztársadalomnak is érdeke. Ezzel összeférhetetlen, hogy „a közösség érdekeivel nem törődve, olcsó eszközökhöz nyúlnak és különböző manipulációkkal a népgazdaság vagy a vásárlóközönség rovására irányítják a vállalati gazdálkodást." (KB beszámolója) Fontos tanulságot, követelményt jelent ez a mi társadalmunk jelenlegi és jövőbeni közgazdászai számára: nem élhetünk a különböző ráták bűvöletében. A KB beszámolója rámutat: „A nyilvánvaló gazdasági visszaélések — harácsolás, árdrágítás, csalás — esetében a szükséges tennivaló egyszerű: gazdasági szankciókat kell alkalmazni, a törvénybe ütköző cselekmények esetén pedig büntető eljárást kell indítani." Ez azonban inkább a jogász, mint a közgazdász „asztala". A társadalomért érzett felelősség a közgazdásztól, a gazdasági vezetőtől, nem utolsósorban a közgazdaságtudományok művelőitől azt követeli, hogy a gazdasági döntés és szabályozás minden szintjén olyan módszereket alkalmazzunk, amely biztosítja a cél és eszköz helyes viszonyát és nem állítja egyiket a másik helyébe. A közgazdasági eszközöket kell — és lehet — úgy alkalmazni, hogy a társadalom tagjai a közösségért végzett munkájuk után élvezzenek megérdemelt jólétet és ennek alapján fejlődhet — és fejlődik — a közösségért érzett felelősségük, szocialista tudatuk.

A szocialista eszméket sértő, társadalmunk erkölcsi felfogásával ütköző anyagiasság szellemével, a visszás jelenségekkel „nem békülünk meg" — szögezi le a KB beszámolója. A megoldás azonban nem az anyagi és tudati szféra szembeállításában rejlik. Nincs igazuk azoknak, akik „bírás orientációról", „elidegenedésről" jajveszékelnek és legfeljebb a szocialista embereszmény „önmagunkban való felépítését" tudják ajánlani. A negatív jelenségek felszámolásának eszközei, ezzel kapcsolatos tennivalóink sokrétűek. Ilyen feladat a pártszervezetek politikai, ellenőrző munkájának erősítése, az irányítószervek határozottabb intézkedései, ha kell, beavatkozása. De igen fontos — hosszú távon a legfontosabb — feladat a közgazdasági eszközök értőbb, szocialista gazdálkodásunk alapvető céljaival összhangban álló, marxista alkalmazása. És ebben nagy a jelen és jövő közgazdászainak szakmai és politikai felelőssége. Nagy tanulsága ennek a kongreszusnak, hogy a konkrét tények konkrét elemzésén keresztül bizonyította: az előttünk álló feladatok megoldása marxista világnézetű, politikai összefüggéseket látó és értő embereket, szakembereket igényel. Így van ez nemcsak a gazdaság és politika relációjában, hanem életünk valamennyi területén; a kultúrában, művészetben, tudományban egyaránt. A pártos szemlélet nem szemellenző, mint néha hiszik. Életünk jelenségei az ellenkezőt bizonyítják. A szemellenzőt nem a társadalom iránt felelősséget érzők, hanem a szakbarbárok hordják. Bajaink jó része is ide vezethető vissza.

Nagyon megszívlelendő ezzel összefüggésben az is, ami a kongresszuson a *szakszerűség és a demokratizmus* kapcsolatáról elhangzott. Sok vita volt és van a szocialista demokrácia értelmezése körül. Akad torzítás is — néha alulról, néha feljebbről. Van mit tenni alul is: tudatosítani a jogokkal együtt a kötelességek, a felelősség vállalását. Van mit tenni a vezetés oldaláról is. Itt-ott jelentkezik az a hiedelem, hogy a helyi szervek önállóságának növekedése, a helyi vezetők hatáskörének bővülése — vagy még inkább az eldöntendő kérdések bonyolultsági fokának növekedése — a szakszerűség követelményét helyezi előtérbe és ez ellentmond a „nem szakértők" beleszólásának. Ha ilyen hiedelmek élnek, azokra a kongresszus megfelelő választ adott. A vezetés demokratikus módszereinek alkalmazása, a munkatársak, beosztottak véleményének meghallgatása és figyelembevétele feltétele a kiegyensúlyozott, szakszerű vezetésnek.

Akik részt vettek egyetemi pártszervezetünkben a kongresszusi irányelvek vitáin, maguk is érzékelhették észrevételeik, javaslataik visszatükröződését a kongresszus egész tevékenységében. Ezért volt ez a kongresszus valóban nemcsak a küldöttek, hanem a párttagság, a szocializmusért tenni akaró tömegek együttes tanácskozása.

VÁMOSI SÁNDOR

A felnőttek „játéka"

Azt hiszem, kevés olyan tanszék van, amellyel annyit foglalkozna az egyetemi „köztudat", mint a matematikusokkal. Félév közben, vizsgaidőszakban, koncentráció alatt — néha még a szünidőben is „kísértenek", mint egy távoli, rossz emlék.

A reform a matematikaoktatásban is éreztette hatását, sőt, az elkövetkezendőkben még mélyrehatóbb változások „szólnak bele" a hagyományos tananyagba.

Kezdjük talán az elején. Jelenleg a közgazdász továbbképző tanfolyam keretén belül folyik egy nagy jelentőségű kísérlet, amely — kedvező eredmények esetén — valószínűleg az egyetemi oktatás szerves részévé válik. Az oktatási reform „új hullám" jellegét, azt a követelményét hangsúlyozza majd, amelyet most úton-útfélen hallunk: több gyakorlati ismeretet — közelebb a gyakorlati élethez!

Gyorsan elmagyarázom, miről is van szó.

Minden vállalatnak van egy matematikailag felállítható gazdasági modellje, amely szabályozza a vállalat életét, termelését. Eltörhet egy gép, leáll egy üzemrészleg, a vevő lemondja a megbízást, a kooperáló cégnek szűkebb lesz a kapacitása — ilyen és hasonló problémák „támadhatják meg" a modellt és így a vállalatvezetés elé szinte percenként új feladatok kerülnek.

A modern gazdálkodás, amely már nem a hasamra-ütök-és-csinálunk-valamit módszerrel dolgozik, az optimális megoldást igényli — matematikai apparátust követel. De ezeket a módszereket meg kell tanulni. Gyakorolni kell.

Így született az az ötlet, hogy néhány éve végzett mérnökök, közgazdászok, vezető beosztású szakemberek részvételével úgynevezett **„vezetési játékot" próbáljanak ki** — amely egy elképzelt vállalat gazdálkodását kíséri végig.

A részvevők megkapták az induló modellt, valamint a különböző módosulásokat (módosító feltételeket). A feladatok egyenként olyan helyzetet ábrázolnak, amely előfordulhat a vállalatvezetési gyakorlatban. Így a játék keretében mindenki „ízelítőt kaphat" a vállalatirányítási teendőkből, megbirkózhat a különböző feladatokkal. Az elképzelt szituációban például fél óra alatt kell javaslatot terjeszteni az „Igazgatósági Tanács" elé.

A részvevők rendelkezésére állnak szakkönyvek, kézi számológépek, egy számítógép és minden elképzelhető matematikai módszer, amellyel például árgörbét lehet számolni, függvény maximumot keresni és így tovább.

Ha az adott feltételek mellett nem tudnak közös eredményt produkálni — megpróbálják az eredeti modellt módosítani és a felmerült problémára az új keretek között megoldást keresni.

(Természetesen, ehhez jól felszerelt számítástechnikai labor szükséges, amelyben minden feltétel biztosított.)

Tulajdonképpen ennek a vezetési játéknak az alapelemeit tanuljuk most, a III. évben, amikor esettanulmányokkal, mat., stat. programozási modellekkel foglalkozunk.

De a „játékban" komplexen jelentkeznek ezek a részesetek, hiszen nem egy bizonyos részproblémát kell egy bizonyos módszerrel megoldani —, hanem egy teljes rendszer működését kell biztosítani, amelyhez az eszközöket magam választom.

Ugy érezzük, nagy jelentőségű ez a terv. Hiszen annyit bosszankodtunk az elmúlt félévek matematikaóráin, amikor hónapokig bizonyítások tömkelegét tanultuk és csak az utolsó órán oldottunk meg egy-két gyakorlati feladatot — csak akkor derült ki, mire is jó ez vagy az a módszer. Félreértés ne essék, tudjuk, hogy minden tantárgynál szükség van alapozásra, alapfogalmakra, definíciókra. De mi közgazdászok szeretnénk lenni — és nem matematikusok. Sokszor szinte bizsergett az ujjam a matekelőadásokon;

szép-szép ez a tétel, tényleg érdekes ez a bizonyítás, de mire használható ez az egész? Mert az a lényeg, hogy egy kérdést meg tudjak fogalmazni matematikailag — és az eredményt közgazdaságilag értelmezzem.

(Azt hiszem, itt vannak a legnagyobb bajok — már le tudunk vezetni egy egyenletet, jól-rosszul szorzunk, osztunk, de aztán nem tudunk mit kezdeni az eredménnyel.) Az elektronika korában már nem szabadna órákat tölteni a számítások kézi elvégzésével. Ismertetni kellene egy egyszerű példán a folyamatot, de a gyakorló feladatok kiszámítását a számológépre kellene bízni — mondta a matematika tanszék egyik oktatója.

Itt van például egy csodálatos lehetőség az egyetemi számítóközpontban: a gép éjszaka sokszor üres. Nagyszerűen hasznosíthatnánk mi is, mivel — mint kiderült —, több, számunkra is használható matematika, statisztika programja van a gépnek (pl. többváltozós normális elosztás, többváltozós lineáris regresszió, eloszlásfüggvények konstruálása és így tovább). Mennyi időt elvesz a mechanikus számolás! DE! És itt jön a nagy HA! Ha tudnánk „algolul", ha ismernénk a gépi nyelvet, amellyel a gépbe diktálhatjuk a programot.

Az idén már volt egy „Algol"-koncentrált, amelynek részvevői — maszek közvéleménykutatásom adatai szerint — nagyon sajnálják, hogy csak 1 hónapig nyílt lehetőségük az algol tanulására. Nagyon szeretnék több féléves tantárgynak is, hiszen ez nagy lehetőségeket biztosína: úgy az egyetemi munkában, mint később, a gyakorlatban is!

„Eddig azt tanították, amit egy művelt embernek tudnia illet — most inkább azt kellene, amit a mai embernek használnia kell. Vizsgáljuk meg a párt X. kongresszusának a művelődésre vonatkozó határozatát — rostáljuk át, ami a felhalmozódott tudásanyagból kell —, ami a normális gyakorlati működéshez szükséges" — hallottam szintén a tanszéken.

Azt hiszem, ehhez nem kell sok kommentár. Reméljük, az új szellem szerint a matematika tananyag is közelebb kerül az élethez; ezzel nemcsak a diákoknak lesz nagyobb kedvük a matekhoz, nemcsak a rettenetes uv. arány csökken — de a népgazdaságnak is hasznára válik.

LAPATH ÉVA

Véleményünket kérték

A KONCENTRÁCIÓRÓL

A hatékony vezetés és az egyre jobban kiteljesedő egyetemi demokrácia szellemében nagy örömmel olvastuk azt a meghívót, amelyet diákjaink kaptak a **Nyelvi Intézet tájékoztatójára.** Ez és a beszélgetés légköre bizonyította azt, hogy a tanszékek — ahogy azt most a Nyelvi Intézet tette — mindig számíthatnak aktív részvételünkre.

Suara Róbert elvtárs bevezetőjében ismertette az új típusú nyelvi képzés eddigi tapasztalatait:

— A döntő eredmény: „megoldódott az emberek nyelve", a koncentrációs időszak végére. Míg a koncentráció elején percenként 20—22 szótag volt a teljesítmény, addig a koncentráció végére ez 40—44 szótagra nőtt (Majd a szemeszter végi időszakára az eredeti szintre esett vissza.)

— Jövő év tavaszán nagy lehetőség nyílik arra, hogy összevessük a kétfajta nyelvi képzés eredményeit, erre az időszakra mind a IV. évesek, mind a III. évesek — akik koncentráltak — ugyanannyi óraszámot kaptak.

— A jövőt illetően a tanszékvezető elvtárs megemlítette, hogy a jelenlegi laboratóriumi kapacitás megháromszorozódik; valamint tájékoztatást kaptunk a februári koncentráció tematikájáról.

A vitaindító bevezető után mi mondtuk el véleményünket a jelenlegi koncentráció problémáiról. Mindegyik felszólalásból kiderül, hogy a jelenlegi rendszer nem felel meg a reform által kitűzött követelményeknek, annak, hogy egy modern közgazdász megfelelő alapokat kapjon arra, hogy ismereteit állandóan gyarapítsa és lépést tudjon tartani nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi eredményekkel is.

A reform gyakorlati megvalósítása ellentmond alapelvének, ti. valóban minden tantárgyban a koncentráció alatt megfelelően elmélyülünk, az ezután következő időszakban azonban a nyelvi képzés sínyli meg a reform alapvetően helyes eszméjét. Az utóbbi esetben ugyanis egy órarendi átcsoportosításról van szó csupán, hiszen más tárgyak esetén változatlan óraszámmal történik a tanítás, de a nyelvekben veszélyesen lecsökkentetten. Ezzel a nyelvi képzés lényegét vették el, ugyanis nem arról van szó, hogy sokat beszéljünk, hanem arról, hogy sokszor. *Röviden: az ún. szintfenntartó időszakot szükségszerű megváltoztatni, hogy ott ne a felejtés elleni küzdelem legyen a fő cél, hanem további fejlődésünk biztosítva legyen a szorgalmi időszaknak megfelelően. Ezt a jelenlegi óraszám nem biztosítja. Sürgős változtatásokra van szükség, mert a mostani koncentráció az utána következő időszak elégtelensége miatt minden jelentőségét elveszíti.*

Így úgy véljük, hogy vagy radikálisan vissza kell térni a régi, de biztos eredményeket felmutató rendszerhez, vagy a szorgalmi időszakban kell felemelni a nyelvi órák számát, ha igazán hatékony, sokoldalú képzésre törekszünk. Az ebből adódó túlterhelést szívesen vállaljuk. A fennálló koncentrációval szemben konstruktív ellenvetések voltak:

— vagy megmarad a jelenlegi koncentráció, de az utána következő időszakban a további — bár lassabb — fejlődést biztosító óraszámmal;

— vagy a koncentrációt lényegében egy egész szorgalmi időszakra húznánk el olymódon, hogy a specializálódásnak megfelelően kapnánk meg folyamatosan az óraszámot.

A vita során ezenkívül a következő kérdések merültek fel:

— Pedagógiai szempontból igen káros, hogy mire egy hallgató eljut a harmadik koncentráltig, addig minden félévben más tanár tanítja, ezzel elvágjuk azt a lehetőséget, hogy a nevelő alaposan megismerje a hallgató hiányosságait, és a hallgató egyéniségének megfelelően próbálja azt kiküszöbölni.

— Igaz, hogy a hipotézis a tudomány munkamódszere, de a mester nagysága az objektív lehetőségek felmérésében mutatkozik meg. Tanulmányaink során oly sokoldalúan közelítettük meg a nyelvtan fellegvárát, hogy eddig még nem sikerült bevenni. A nyelvet egy bizonyos szinten túl nem lehet autódidakta módon tanulni, tehát a házi feladatok áradatában megfulladunk, ahelyett, hogy úszni tanulnánk meg.

Hiba lenne bármilyen egyoldalú következtetést levonni; célunk e gondolatok leírásával az volt, hogy folytatódjon a reform eredményeinek értékelése, hallgatókkal való megvitatása, amelyet a Nyelvi Intézet indított el.

FÖLDESI ISTVÁN
PATAKI ISTVÁN
III. ÉVF.

Érdekes ülés

November 26-án az egyetem KISZ-bizottsága ülést tartott. Az ülés vendége volt *Vámosi Sándor,* az egyetemi pártbizottság agit.-prop. titkára is.

Az ülés napirendje:

1. *KISZ-szervezetünk politikai nevelőmunkája.*
2. *A Nemzetközi Kapcsolatok Bizottság 1970—71. évi tevékenységének terve.*
3. *Tájékoztató a vezetőképzés helyzetéről.*

Az első napirendi pont beszámolóját *Nagy Sándor* egyetemi agit.-prop.-titkár tartotta. Hangsúlyozta a politikai nevelőmunka feladatait az ideológiai, politikai önnevelés terén. Nehéz azonban ennek a munkának helyes irányt adni, mert jelenleg nem rendelkeznek elég pontos, differenciált képpel a hallgatók ideológiai, politikai felkészültségéről. Nagyon fontos, hogy minél hamarabb körültekintő felmérést készítsenek erről.

Az agit.-prop. munkának nemcsak a külpolitikai kérdések ismertetése, elemzése a feladata.

Lényegesen nagyobb súlyt kell fektetni az ország belpolitikai, ifjúsági- és egyetempolitikai gyakorlatára. Feltétlenül jobban kell ismertetni a KISZ belső politikai életét, hiszen ez alakítja elsődlegesen, formálja közvetlenül a hallgatók eszmei-politikai arculatát.

Az agit.-prop munka személyi feltételeiben is mutatkoznak hiányosságok. Az alapszervi agitproposok nem ismerik fel az állandó és sokrétű tájékozódás fontosságát.

Nagy Sándor beszámolójában kitért még az agit.-prop. munka egy sajátos problémájára, a polgári társadalomtudomány divatos elméleteire. Ezeket az egyetemen ismertetik, de cáfolatukra nem elég felkészültek. Ezért a pártszervezet hatásosabb ideológiai segítségére van szükség.

Végezetül előadta, hogy munkájukban a hangsúlyt nem a helytelen nézetek megvitatására, hanem a pozitív eszmék terjesztésére helyezik.

A munkatervet az ülés résztvevői hosszas vita után, módosítással elfogadták.

Végül az ülés résztvevői személyi változásokban hoztak döntést.

Dr. Bessenyei Lajost saját kérésére felmentették ímmár 10 éves KISZ-bizottsági tagsága alól. Bessenyei Lajos 1963—68-ig egyetemi KISZ-titkár, ez év őszéig a IX. kerületi KISZ vb tagja volt. Lemondását indokolja, hogy a közelmúltban a párt vb ifjúsági felelősévé választották, így elfoglaltságai miatt a KISZ-bizottság munkájában már nem tud az eddigi aktivitással részt venni. A KISZ-bizottság eddigi jó munkáját megköszönve lemondását elfogadta.

Dr. Pataki Jánost, a KISZ vb felmentette vb tagsága, a KISZ-bizottság pedig bizottsági tagsága alól. A bizottság pozitívan értékeite Pataki János munkáját, melyet a kultúrosztály klubjának irányításában végzett. Tanszéki és más feladatai azonban már gátolták a vezető testületben végzett munkáját.

A KISZ-bizottság tagjaivá kooptálta *Nagy Máriát,* az oktatói KISZ-alapszervezet titkárhelyettesét és *Mészáros Tamást.* Mészáros Tamást a vb tagjává választotta és megbízta a kultúrfelelősi teendők ellátásával.

Zsembery Ágnes

KÖZGAZDÁSZ

Jó segítség a szakválasztásokhoz

Lassan végéhez közeledik az első félév, és az elsőéveseknek nem árt elkezdeniük a gondolkodást: milyen szakot válasszanak a tanév végén. Vannak, akik már kialakult elképzelésekkel kezdik az egyetemet, de sokan vannak olyanok is, akik úgy gondolták: itteni tapasztalataik alapján, több ismeret birtokában döntik majd el jelentkezésüket. Az „Időszerű közgazdasági kérdések" előadássorozat ebben segítséget nyújtott, de bizonyára sok olyan kérdés van, amelyre az előadók időhiány miatt nem tudtak kitérni, vagy amelyek csak az előadás után jutottak a hallgatók eszébe.

A KISZ-bizottság szeretne segítséget adni az elsőéveseknek a szakválasztáshoz. Ennek az lesz a módja, hogy a vizsgaidőszak után, február hónap folyamán minden szakról egy-egy tájékoztatót tart a szak KISZ-vezetősége. (Ez azt is jelenti, hogy 4 héten át 2—2 ilyen beszélgetés lesz.) Szeretnénk, ha — a koncentráció alatti szervezési nehézségek ellenére — minél többen vennének részt ezeken a beszélgetéseken, amelyeken kötetlen formában bármiről tájékozódni, felvilágosítást, tanácsot kérni, ami valakit az adott szakkal kapcsolatban érdekel. (Például: hogyan lehet bekerülni, mit tanulnak az adott szakon, milyen területeken és milyen perspektívákkal lehet elhelyezkedni, milyen témákkal foglalkoznak a felsőbbévesek stb.) Az is tanácsos, hogy mindenki legalább két tájékoztatón vegyen részt, próbáljon valóban „körülnézni". Tehát ne csak a már kiválasztott szak részleteiről érdeklődjön, hanem legalább a másodsorban választott szakról is.

Az elmondottakat előkészítendő december közepén minden elsőéveshez eljuttattunk egy kétkérdéses „kérdőívet". A két kérdés: melyik szakról szeretne tájékoztatót hallani, és milyen kérdései vannak. Ezt a KISZ-vezetők már előzetesen megkapnak, és eleve a feltett kérdések alapján készülnének fel. (Persze ettől még helyben is lehet kérdezni.) Ugyanezt a célt szolgálja majd az urna is, amelyet az aulában helyezünk el. Jó lenne, ha mindenki átgondolná a problémáit, és komolyan élne ezzel a lehetőséggel.

Tavaly szervezési, látogatottsági gondok voltak a szaktájékoztatókon. Szeretnénk, ha — közös erőfeszítéssel — most jól sikerülnének, és hatékony segítséget adnának a fontos döntéshez.

Domány András

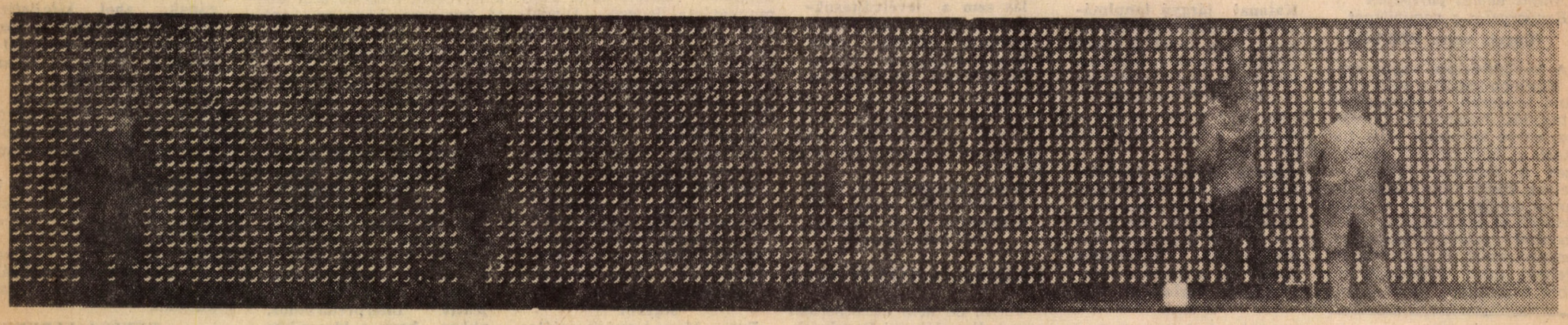

1820 – ENGELS – 1970

Engels egy helyen így ír a reneszánsz emberéről: „Annak a kornak hőseit még nem nyűgözte le a munkamegosztás igája, amelynek korlátozó, egyoldalúvá tevő hatásait annyiszor tapasztaljuk utódaikon. De ami egészen sajátos bennük, hogy szinte valamennyien benne élnek és lélegeznek a kor mozgalmaiban, a gyakorlati harcban, állást foglalnak és valamelyik oldalon küzdenek, ez szóval és tollal, amaz karddal, többen mind a kettővel. Innen van a jellemnek az a gazdagsága és ereje, amely egész emberekké teszi őket."

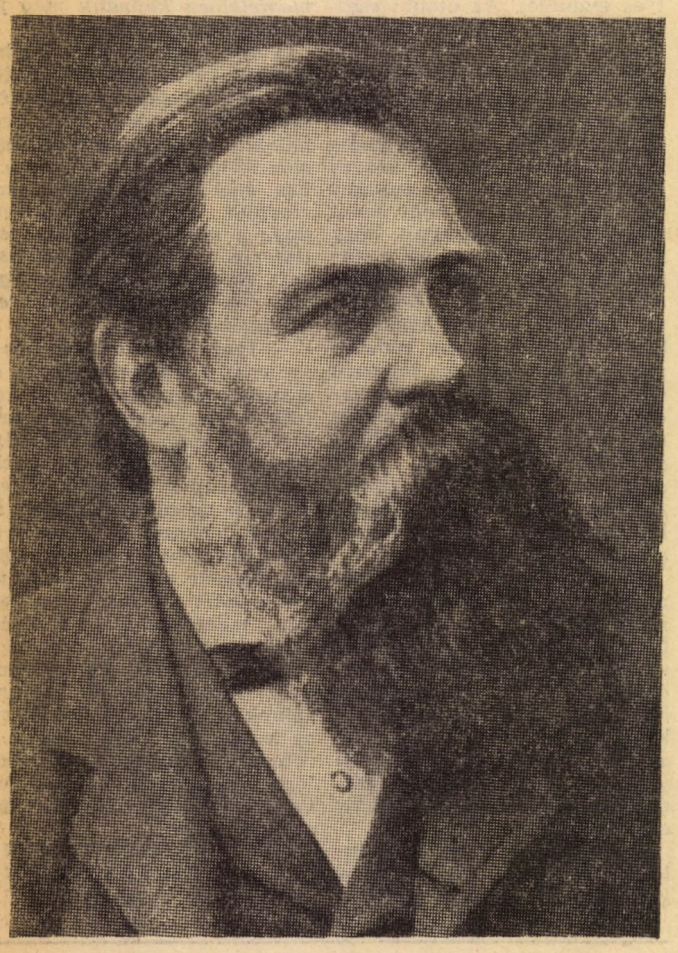

Engels is ilyen egész ember volt. Sokoldalú munkássága kiterjedt az irodalomra, nyelvészetre, történelemre, filozófiára, gazdaságtanra, a haditudományokra, a matematikára és a természettudományokra: küzdött szavaival és tollával, de ha kellett — mint 1848-ban — karddal is. És mindig pártosan küzdött:

minden tette, minden leírt sora tudatosan elkötelezett — elkötelezett a munkásosztályhoz, elkötelezett egy szebb jövőért vívott harchoz.

A KÖLTŐ

A korlátolt családi környezet, képmutató, álszent kisváros — szülővárosa, Barmen — fojtogató légköre és nem utolsósorban az általánosan kilátástalan német viszonyok elviselhetetlenül nehezedtek Engelsre. Nem tudta még ekkor, hogy pontosan mit akar, nem ismerte még a nyomasztó állapotok megszüntetéséhez vezető utat: de már akkor,

tizenhat-tizenhét évesen felismerte, hogy a fennálló viszonyok közt nem lehetséges megelégedett, boldog emberi életet élnie.

Először nem politikai formában kereste a megoldást: valamilyen bizonytalan és általános felszabadulási vágy töltötte el, mely vágy az ókori és különösen a középkori nagy héroszok felé hajtotta. Lázadásának első formái korai versei, melyekből egy tiszta, szebb világ utáni nosztalgia, és ugyanakkor a jelen világ tagadása csendül ki.

Látom a távoli homályban
A nekem oly drága alakokat
Lágy, puha fényben feltűnni előttem,
Mint csillagokat a ködben.
Közelednek és felismerem már
Vonásaikat.
Látom Tellt a nagy fiászt,
Siegfridet, a sárkány legyőzőjét,
Faustot, amint dacol a világgal,
Látom, ím, Akhillészt is,
És Bouillont lovagjai körében,
Végül látom közeledni —
Ne nevessetek, testvéreim —
Don Quijotét, a hőst,
Amint nemes paripáján
Benyargalja a nagyvilágot.

(Engels verse 1836-ból.)

A későbbiekben, ahogy egyre közelebb került a való világ mind teljesebb megértéséhez, a tagadás határozott formáihoz, egyre kevesebb időt tud Engels a költészetre fordítani. Ezek a fiatalkori versek — melyek közül több nyomtatásban is megjelent — nem intézhetők el egy kézlegyintéssel. Irodalmi szárnypróbálgatásai nemcsak azért érdemelnek figyelmet, mert stílusának későbbi tisztaságát, szinte irodalmian igényes voltát magyarázhatjuk belőlük, de sokkal inkább azért, mert az

Engelsre a későbbiekben is oly jellemző mélyen emberi, leginkább a reneszánsz humanista szemléletével rokonítható szemléletmód első megnyilvánulásaiként tekinthetjük e verseket.

A KATONAI SZAKÍRÓ

Engels nem csak mint szellemi harcostárs támogatta Marxot, de élete viszonylag nagy részében (1850-től 1870-ig) nem utolsósorban azért tartózkodik Manchesterben és vállalja gyárának igazgatását, hogy ily módon is segíthesse Marx megélhetését, biztosíthassa barátja munkájához az anyagi feltételeket. Átkozott kereskedésre és húszévi egyiptomi rabságra ítéltem magam — írja ezekről az évekről Engels.

Manchesteri tartózkodásának éveire esik hadtudományi ismereteinek megszerzése és elmélyítése is. Hogy Engels katonai diszciplinákkal kezdett foglalkozni, több oka volt.

Először is nyilván befolyásolták korának európai eseményei: a porosz—osztrák háború, a franciák itáliai hadjáratai, a nagyhatalmak fokozódó gyarmatosító törekvései Európán kívül; a kínai és a marokkói háború. Engels természetesen mélyen érdeklődött kora világtörténelmi eseményei iránt: ezek alaposabb megértéséhez hasznos segítséget adhatott katonai tárgyú ismeretanyaga. De a döntő ok nem ez volt.

Katonai tárgyú tanulmányai szorosan összefüggtek azzal, hogy Engels a közeli jövőben szükségszerűnek tartotta a proletárforradalom kirobbantását.

Tudta, hisz maga is karddal vett részt a 48-as forradalomban, hogy

minden felkelés, forradalom számára nélkülözhetetlen a képzett, tapasztalt katonai vezetés. De tudta azt is, hogy a proletáriátus elkövetkező forradalma éppen ezt a katonai vezetést fogja leginkább hiányolni.

Nem azért foglalkozott oly sokat katonai diszciplinákkal, mintha sok felesleges ideje lett volna — hiszen mindig kevés ideje volt — hanem

a proletárforradalom sikeréhez szeretett volna katonai téren is hozzájárulni.

A NYELVÉSZ

Engels kora gyermekkora óta kiemelkedő képességeket mutatott a nyelvtanulás terén. Elberfeldi iskolai végbizonyítványa tansúítja, hogy már fiatalon alapos ismeretekre tett szert **latinban, görögben, németben, franciában.** A későbbiek során angliai tartózkodása alatt második anyanyelveként sajátította el az **angolt** is. De e nyelveken túl meglepően magas fokon ismerkedett még legalább hat-hét nyelvvel — élő és holt nyelvekkel egyaránt.

Ma úgy mondanánk, hobbyjává vált a nyelvtanulás és a nyelvészkedés. A kírmi háború idején tanult meg **oroszul,** a dániai konfliktus alatt **dánul, svédül** tanult. Az írországi függetlenségi mozgalomnak kibontakozásában első kézből szerzi be ismereteit, **tanulmányozni kezdi az Írországban beszélt gael-kelta nyelveket.** De foglalkozik még a **spanyol,** a **perzsa** nyelvekkel is.

Engels bámulatos nyelvérzékkel — és szorgalommal — vetette magát a legkülönbözőbb nyelvek tanulására. Nyelvtudása, nyelvtanulása nem öncél: elméleti gyakorlati tevékenysége során a nyelvekre fordított ideje busásan kamatozik. Forrásanyagok felkutatásakor és elemzésekor Engels feltétlen előnybe került ily módon korának más történészeivel szemben. Gyakorlati tevékenysége során szintén nélkülözhetetlennek bizonyult nyelvtudása.

Marx halála után Engelsnek egyedül kellett elméleti—gyakorlati tanácsokkal ellátnia a világ munkásmozgalmát. A II. Internacionálé megszervezésében, vezetésében nyelvismerete olyan eszközzé vált kezében, mellyel munkáját hatásosabban, nagyobb körben tudta végezni.

Idegen nyelvű levelezése hathatós bizonyítéka ennek.

A FILOZÓFUS

Manapság gyakran hallani olyan vélekedéseket, melyek igyekeznek Engelst, a filozófust, lekicsinyelni, sőt, Marxszal szembeállítani is.

Engels legteljesebben az Anti-Dühringben fejti ki a dialektikus materializmust, és itt határozza meg a filozófia tárgyát is a fenti értelemben. Engels azonban nem Marxtól függetlenül tette ezt. Engels nem utolsósorban Marx unszolására fogott az Anti-Dühring megírásába.

Ezt a tényt bizonyítja: 1875. május 25-én Marx ezt írta Engelsnek:

„Az a véleményem, hogy csak egyféleképpen lehet elfoglalni álláspontot ezekkel az urakkal szemben" (a dühringiánusokkal szemben —Á. L.): „mindenre való tekintet nélkül meg kell bírálni Dühringet."

MUNKAMEGOSZTÁS MARX ÉS ENGELS KÖZÖTT

De Marx nemcsak az Anti-Dühring megírása előtt állt szoros kapcsolatban Engelsszel,

hanem levélváltásuk a bírálat írása közben is intenzív maradt. Engels természetesen időről időre beszámolt munkája állásáról, mégsincs egyetlen utalás sem a levélváltásukban, mely szerint Marx rosszalta, elítélte volna Engels felfogását a filozófia tárgyára vonatkozóan.

Marx, mint ismeretes, jelentős részt magára vállalt az Anti-Dühring politikai gazdaságtannal foglalkozó részének megírásából.

Nem képzelhető el, hogy ezt tette volna akkor, ha a filozófiai résszel nem értett volna egyet!

ENGELS, A TÖRTÉNÉSZ

Végül, de nem utolsósorban meg kell emlékezni Engelsnek, a történésznek munkásságáról. Ez a tevékenység egyrészt a materialista történetírás módszertanának kidolgozását, másrészt alkalmazását jelentette. Ez a kettő nem válik élesen ketté Engels munkásságában.

Ebből a szempontból kiemelkedő jelentősége van Engels, A munkásosztály helyzete Angliában című munkájának.

Ez a mű tulajdonképpen egy bizonyos aspektusból az egy évvel később Marxszal együtt írt Német ideológia előfutárának tekinthető.

Ismeretes, hogy Marx és Engels a Német Ideológiában fejti ki először teljes igénnyel a társadalomról, a történelmi fejlődésről alkotott nézeteiket.

Engels azonban már A Munkásosztály helyzete Angliában c. munkájában alkalmazta a társadalom materialista elemzésének módszerét.

Ekkor már Engels tisztában van a termelőerők és érintkezési viszonyok kapcsolatával, ismeri ezek dialektikus kapcsolatát. Engels az említett műben

már az anyagi termelés meghatározott módját és az érintkezési viszonyokat, más szóval, a társadalom anyagi létét tekinti a tudati felépítménnyel szemben ezek meghatározójának, de a társadalmi tudat visszahatásait is ismeri.

Igaz, Engels egyetlen egyszer sem írja le ezeket a kategóriákat, de a korkrét angliai helyzet elemzésekor látható, hogy ezekkel a kapcsolatokkal, viszonyokkal már tisztában van. A Német Ideológia nagy része felfogható úgy is, mint a Munkásosztály helyzete Angliában c. munkában foglaltak elméleti általánosítása.

Ez a tény ismét aláhúzza, hogy azon álláspontok, melyek Engels szerepét igyekeznek lekicsínyleni a Német ideológia megírásában, tévesek, elhamarkodottak.

Engels másik nagy horderejű történelmi munkája, **A család, állam és a magántulajdon eredete** c. műve más szempontból, a gyakorlati történeti kutatás módszertanának részben kidolgozása, részben továbbfejlesztése miatt jelentős. Engels ebben a könyvében következetesen alkalmazza az azóta elterjedt és sikeresen használt összehasonlító módszert. Ugyanakkor, az összehasonlító analízis mellett a struktúrális elemzés is feltűnik Engels e kései munkájában. Engelsnek ekkor még kevéssé álltak rendelkezésére olyan modern eljárások, eszközök, mint a huszadik századi történészeknek. Engels ennek ellenére sok tekintetben, következetesen materialista társadalomfelfogásával minden „modern" történésznél eredményesebb az őstársadalmak kutatásában.

Történész, nyelvész, haditudósító, filozófus, költő, gazdaságtan művelője vagy esetleg természettudós, matematikus volt Engels?

Egyik sem és mindegyik.

Nem öncélú polihisztor, hanem olyan forradalmár, aki igyekszik kora, a tizenkilencedik század rendelkezésre álló ismerettömegéből mind nagyobb részt elsajátítani, hogy ezekkel felvértezve mind eredményesebben tudjon küzdeni a munkásosztály felszabadításáért, egy szebb, emberibb világért. Ezért az emberibb jövőért harcolt 1849-ben is, mikor a délnémet felkelés idején a pfalzi szabadcsapatok parancsnokának segédtisztje. Ezért harcol fegyveresen a rastatti csatában a porosz túlerő ellen, ezért kényszerül emigrálni is.

Elsősorban forradalmár volt, de sokoldalúan képzett és az egyes szakterületeken is képes volt kiemelkedőt alkotni.

Elavul-e Engels munkássága? Egyes részletmegállapításai természetesen elavulhatnak, és akkor járunk el igazán Engels szellemében, ha be is merjük vallani, mi az, ami már nem érvényes egyes megállapításai közül.

Engels minden dogmatizmust megvetett, és így saját gondolatainak dogmává merevítését is mélységesen elítélné. Szellemét, kutatási módszereit, lelkesedését kell mindenekelőtt magunkévá tennünk.

Necsak emlékezzünk Engelsre, mert ez még kevés: olvassuk minél többet!

ÁRVA LÁSZLÓ

A gondolkodó

A történelmi arcképcsarnokból kiemelkedett két olyan forradalmár gondolkodó, akinek szelleme az idő múlásával az emberiség egyre nagyobb tömegeit hódította meg, akiknek eszméi ma is élnek, elevenen hatnak, szellemük segítségével alakítjuk a világot, s ezáltal kortársaink ma is.

Marx és Engels nemcsak a tudományban alkottak újat, és nagyot, hanem példamutató baráti kapcsolatukban megtestesítették az eszményit. Ez a barátság egyik forrása, nélkülözhetetlen feltétele volt életművük gazdagságának.

Viták heve, tüze égette gyémántszilárddá és tisztává barátságukat. A Marx család barátja, Paul Lafargue írja: „Engels úgyszólván családtag volt. Marx lányai második apjuknak nevezték. Marx alteregója volt; Németországban sokáig csak együtt emlegették kettejük nevét... A barátságnak azt az eszményét, amelyről az antik költők írnak századunkban Marx és Engels valósította meg. Ifjú koruktól kezdve együtt és párhuzamosan fejlődtek, a legszorosabb eszmei és érzelmi közösségben éltek... S ameddig együtt maradtak, közösen is dolgoztak. Ünnep volt a Marx család számára, ha Engels bejelentette, hogy átjön Manchesterből (ott élt), érkezése napján Marx már olyan türelmetlen volt, hogy nem tudott dolgozni. A két barát egész éjjel együtt ült, hogy megvitasson minden eseményt, mely utolsó együttlétük óta lejátszódott. Engels véleményét Marx mindenki másénál többre becsülte, mert Engels volt az a férfi, akit képesnek tartott arra, hogy munkatársa legyen. Diadalnak érezte, ha meggyőzte. Csodálta tudományos ismereteinek rendkívüli sokoldalúságát. 1870-től Marx haláláig nem múlt el nap, hogy a két barát ne találkozott volna".

Kapcsolatuk tartalmát, felfogásuk, nézeteik törésmentes egységét a legegyértelműbben páratlanul gazdag levelezésük dokumentálja. Miért fontos, miért helyezünk hangsúlyt a tudomány e két óriásának kapcsolatára, felfogásuk tartalmi egységére?

Egyes Marx-kutatók sajátos módon interpretálják Marx gondolatvilágát, s miután az Engelsnél található gondolatok ezzel nem egyeztethetők össze, nem saját interpretációjukat változtatják meg, hanem a Marx és Engels között ténylegesen meglevő egyszerű különbségeket elvi, tartalmi különbséggé feszítik, felfogásukban mutatkozó különbségként értelmezik.

Szerintük koncepcionális különbség van a filozófia tárgya, tartalma tekintetében egyfelől Marxnál és a politikus Leninnél, másfelől Engelsnél és a Materializmus és empiriokriticizmus című mű Leninjénél.

Alátámasztani látszik ezt a felfogást **Antonio Gramsci,** a jeles olasz kommunista forradalmár és teoretikus véleménye. Gramsci kétségkívül újszerűen nyúl társadalomfilozófiai kérdésekhez. Könyvében a módszertani kérdésekkel kapcsolatban — ahol a klasszikusok kritikus olvasására hív fel —, mégis olyan fejtegetést találunk, ami fölöttébb problematikus. „Ha olyan világnézet születését akarjuk tanulmányozni, amelyet megalapítója soha nem fejtett ki módszeresen... ezt... minden prekoncepciótól... mentesen lefolytatott minuciózus filológiai munkának kell megelőznie". Majd később így folytatja „Az illető gondolkodó műveinél különbséget kell tenni azok között, amelyeket ő maga fejezett be és publikált, valamint azok között... amelyek valamelyik barátja, vagy tanítványa által publikáltattak." Gramsci konkrétan is felveti a Marx és Engels közötti viszony homogenitásának kérdését. „Még az a tény, hogy egyikük írt néhány fejezetet a másiknak könyvében, még ez sem döntő érv arra, hogy az egész könyvet a tökéletes összhang eredményének tekintsük" — írja.

Kétségkívül segíti ezt a különbségtevést a marxizmus történetének kidolgozatlansága is.

Tudományos viták sorára van szükség, hogy feldolgozzuk azt a gondolatgazdagságot, amit életművükként Marx és Engels létrehoztak. A jelenlegi helyzet táptalajt biztosít a marxi gondolatvilág, felületes, egyoldalú, szubjektív interpretáláshoz, ahhoz, hogy a klasszikus örökség kimeríthetetlen tárházából csak azokat a mozzanatokat emeljük ki, amelyek alkalmasak politikai koncepciók igazolására, s ha kell, a marxista filozófia alkotó klasszikusai között elméleti ellentéteket fabrikáljanak.

Engels maga válaszol az ellentétek fabrikálóinak: „magam sem tagadhatom, hogy Marx-szal való 40 éves együttműködésem előtt és alatt az elméletnek mind a megalapozásában, mind nevezetesen kidolgozásában bizonyos önálló részem volt. De a vezető alapgondolatok legnagyobb része kivált gazdasági és történelmi téren különösen pedig végső, éles fogalmazásuk Marx műve... Nélküle az elmélet korántsem volna az, ami. Joggal viseli tehát Marx nevét".

Vajon 40 esztendő alatt abban a bensőséges, vitatkozó, baráti együttműködésben ez nem derült ki? Marx úgyszintén annyira érzéketlen volt az elméleti kérdésekhez, hogy ez idő alatt nem vette észre, barátja, harcostársa —, kivel minden gondját, s elméleti problémáját megosztja — más koncepciót képvisel, mint ő?

Meddő kísérlet tehát ez a szembeállítás, amely Marx és Engels között a körülmények és adottságok diktálta munkamegosztásból következő különbségeket túloz el.

Kevés szó esik róla, ámbár tudománytörténeti tény, hogy Engels bizonyos kérdésekben megelőzte Marxot.

„A nemzetgazdaságtan vázlata" című cikke, amelyet a „Német—Francia évkönyvek" részére írt az első mélyreható elemzése a tőkés rendszer gazdaságának, ahol kifejtette, hogy a kommunizmushoz, a tőkés rendszer belső felbomlása útján jut el az emberiség.

Marx számára, miután ez időben alakult ki új világfelfogása, koncepciója kiegészítését jelentette Engels tanulmánya.

A „Tőké"-ben gyakran hivatkozik Engels e fiatalkori munkájára. Ezért tekinthető valójában a Tőke Marx és Engels közös munkájának, amely mintegy szimbolizálja páratlan eszmei, baráti kapcsolatukat.

RÉVÉSZ FERENC
egyetemi docens

Mégis örökkön örökké?

Czakó Gábor Örökkön örökké? című cikke (Valóság 1970/9) befejező részét a női egyenjogúság sajátos — a fiatalok egyes rétegeiben tipikusnak is nevezhető — védelmének szenteli. A ma fiatal nemzedékének emancipációs perspektíváját két szélsőséges szemlélet — az ötvenes évek babos kendős traktorosnője és a század elején fogalmazódott édesanya-ideál — szembeállításával határolja be. A nők társadalmi hasznosítása (emancipálása) s ennek elismertetése nagy múltú politikai mozgalom — a hazánk történelmében eltelt 25 év sem szorítható a nézőpontoknak e két szélsőséges pólusa közé.

A társadalmi struktúra forradalmi átalakítása — osztálypriviléglumok közkinccsé tétele stb. — az új elsöprő lendületével mozdított ki helyükről olyan értékeket, funkciókat is, amelyek értékállandósága csak az új társadalom stabilizálódása után válhatott bizonyossá. Az anyaság például a hatvanas évek második felétől kezdve került reális megvilágításba, s csak akkor indulhatott meg az a folyamat, amellyel — legalábbis az emberek fejében — a megillető helyet foglalhatja el.

A háborúban, vagy közvetlenül utána született nemzedék a nők társadalmi feladatát, helyzetét tekintve tudati skizofréniában nőtt fel. A szülők, nagyszülők a nők családösszetartó, gyermeknevelő tevékenységét próbálták egyedül üdvözítőnek kikiáltani, a tényleges gyakorlat azonban a nők tömeges munkába lépése lett a társadalom gazdasági, eszmei értékítéletének nyomására. Ennek történelmi gyökereire elég néhány villantást vetnünk.

A női munkaerő nagy tömegére hazánkban először a második világháború országpusztítása után, az újjáépítésnél volt szükség. A nők azonban a helyreállítás befejeztével sem bújtak vissza a tűzhely mellé. Ennek indokaira csak címszavakban utalnék. Például: a kapitalizmus kibontakozását „be sem váró" Magyarországon a szocialista építéssel rohamléptekben megkezdett iparfejlesztés extenzív módon ment végbe — minden munkáskézre, így a nőire is szükség volt. Az iparnak ez a túlfokozott „éhsége" társult az új rendszer épülésével megugró igényekkel, amelyek a család megélhetésének biztosítása érdekében az asszonyokat a háztartásokból más munkahelyekre vonzották. Tehették, mivel a szociális hálózat (óvoda, bölcsőde) átvállalni látszott anyai feladataikat. A termelés társadalmi méretűvé növekedése pedig nyilvánvalóvá tette a háztartási munka alacsonyabb termelékenységét, kisebb hatásfokát az általában kevéssé kvalifikált — iparban, mezőgazdaságban végzett — női munkával szemben. Az anyasági segély bevezetése a dolgozó nők anyai funkcióját ismerte el, vonta be a társadalmilag szükséges „munkák" körébe.

A segély igénybevétele a maximális időre tulajdonképpen munkakörcserét jelent. A nők választási lehetőség elé kerülnek tehát, azzal a megszorítással, hogy egy „áthárithatatlan" feladatkört kell összevetniük olyannal, amelyben viszont helyettesíthetőek. Másrészről azonban mérlegelik, hogy ez a csere nyereséget jelent-e számukra. S nemcsak az amúgy is alulfizetett női munkától elmaradó anyai szerep „bérezése" okozza, hogy sok nő nem hajlandó szülni. Nincs rangja, presztízse ennek a szerepkörnek — mint Czakó Gábor helyesen látja. A nők választása pedig új munkakörüknek — anyaság — a társadalmi tudat rangsorában történő besorolásától is függ. Ha közvetlen és tágabb környezetük ezt az új feladatot az előzőnél többre értékeli — s a gyermekápolás, -nevelés ürügyén nem degradálja házi cseléddé az anyát —, akkor az anyaság valóságos tartalmat kap, a biológiai megújulás társulhat a gyermekkel való azonosulás, a világ „újrafelfedezésének" élményével. Ehhez azonban az anyaságot nem csupán vissza kell állítani értékrendünkben az őt megillető helyre, hanem tartalmát újra kell fogalmazni! Akkor pedig a hangsúly mindenekelőtt a választás szabadságára kerül.

A döntés lehetősége azonban csak akkor lesz reális, ha legalábbis azonosra értékelt funkciók között történhet. Vegyük példának a fiatal értelmiségieket. Egy Veszprém megyei felmérés szerint az azonos időpontban munkába lépő diplomások közül a nők szakmai fejlődésükben 10 év alatt öt évvel maradtak le a férfiak mögött. A gyermek, illetve gyermekek születése a szülők szaktudása és műveltségi szintje közötti szakadékot erőteljesen kiszélesíti. Ezen a ponton lép fel döntő fontossággal a szemléletváltoztatás szükségessége. A férjnek ugyanis tudatában kell lennie, hogy bár társa az évek során szakmájában elmarad majd mögötte, de ezzel emberi értékei nem csökkennek. Csupán átmenetileg más „pályát" választ, olyan új ismeretekre tesz szert, amelyekkel viszont a férj nem rendelkezik. Két ember közös, tudatos vállalásáról van tehát szó, amelynek távlati következményeit is együtt kell felmérniük. A gyermek születésének olyan anyagi konzekvenciái is vannak, amelyeket a család megnövekedett létszáma nem indokol. Az anya fizetésnövekedése a munkahelyén kiesett évek miatt is elmarad a férj mögött, s ezzel a család életszínvonala a tervezettnél lassúbb ütemben nő.

Nem véletlenül hangsúlyoztuk a választás szabadságát a gyermek vállalása vagy elutasítása között a nő részéről. Az anyát sújtó hátrányok ugyanis továbbiakkal tetéződnek. A gyermek születése utáni hetek mámoros örömét gyakran a keserűség hónapjai váltják fel. A házi munka egyre nagyobb részét hagyják a családtagok a kismamára — mondván, ő van otthon —, s ehhez társul legtöbbször a munkába járók gőgje is, amellyel termelőtevékenységük „felsőbbrendűségét" érezteti. A cél, amiért az asszony otthon marad, fokozatosan elsikkad — alig jut ideje gyermekével foglalkozni. Ehhez társul a monoton házi munka egyre nagyobb mennyisége, amely az egyszer már alkotó munkát végző embert semmiképpen sem elégíti ki. A második katartikus korszakot a gyermek akkor okozza, amikor kamaszkorba kerül. Az anyagi realitásokat meghaladó igények születése, azok követelése a gyermek részéről, nálunk az életkori sajátossággal magyarázható szintet messze túlnövi. A követelődző serdülő ezzel elsősorban anyját keseríti, akit egyéb ambíciói feláldozására kényszerített, s aki gyermeke magatartásának objektív magyarázatát nem leli, nem kezeli általános jelenségként sem. Az indokok pedig a szocialista társadalomban megindult nagyfokú rétegfluktuációban, az igénystruktúra erőteljes (siettetett), alulról felfelé történő mozgásának mélyén húzódnak.

Eddigi gondolatmenetemben szándékosan tartózkodtam egy lényeges mozzanat, az érzelmek tárgyalásától. A Czakó írásában csak vázlatosan felvetett gondolatok is egy olyan érzéskomplexum körül csoportosultak, amelyek megfoszthatják nemzedékemet az emancipáció fogalmának talpraállításától. Az anyaságot meg kell fosztanunk az óhatatlanul hozzánőtt romantikától, és álpátosztól, nehogy előbb a nőket, később pedig a családon belüli munkamegosztást visszaszorítsuk a felszabadulás előtti értelmezésbe. Meggyőződésem, hogy egy férfi és nő társulásának élményanyaga csak gyermekkel lehet teljes. Szeretném azonban az anyaságot eddigi egyoldalú, és egy személyhez kötött felfogása helyett mindkét szülőre kiterjeszteni. Az anyaság érzése morálisan, pszichikailag, sőt, bizonyos értelemben biológiailag is abból a tényből táplálkozik, hogy egy ember életéért, fennmaradásáért, jellemi fejlődéséért a totális felelősség adott időszakban senki másra, mint a két szülőre át nem ruházható. A terhesség idején ez a felelősség privilegizált — az édesanyára hárul —, a továbbiakban már mindkét szülőt terheli.

A bevezetőben nemzedékem emancipációs perspektíváját említettem, mivel nemem társadalmi hasznosítását csak férfiak, nők közös munkájaként tudom elképzelni. Ma a fiatal nők nagy része dolgozik, s ezt találja természetesnek, így érzi „embernek" magát. Változatlanul rivalizál a férfiakkal — sikertelenül. Versengési kényszere abból a hamis illúzióból táplálkozik, amelyet az emancipált nő ürügyén piedesztálra rángatott nőalakok ünneplése kelt. Ezek a nők azonban nem tettek mást, mint hogy az egyenlőtlen feltételek között a velük egy szintről startoló férfiaknál több tehetséget, önerőt mutattak. Ők akaratlanul is talán többet ártanak a tényleges emancipáció eszméjének, mint akik csak olyan fokra értek a társadalmi hierarchiában, ahová a feltételeket, adottságokat tekintve érkezésük reálisan várható volt. A nők tömegeit nem ünnepelni kell, hanem lehetővé tenni, hogy sajátos és nélkülözhetetlen feladataikat elláthassák. **Kékesi Katalin**

GÖZGÁZGERZSON JELENTI

HÁT MEGKEZDŐDÖTT... Nem a vizsgaidőszak, ugyan kérem, az csak 21-én kezdődik. Sőt! Még csak nem is vizsgázunk. Csak zárthelyit írunk. Azt pedig szabad, nem? Igaz, hogy ez a zárthelyi egy kétrészes vizsga első része, de kinek tűnik ez fel a nagy forgalomban. És egyébként is, ez két vizsga. Tesztvizsga munkajogból, szóbeli államjogból. Illetve nem is kettő, hanem csak egy, jegynek ugyanis a két vizsga átlagát adják. Tegyük fel azt a rossz esetet, hogy valamelyikből kivágnak, és a másikból jelest kapok. Ekkor 1 + 5 = 6, és mivel 6/2 = 3, közepest fogok kapni. Ha kapok. Mert ez az egy vizsga azért mégiscsak kettő, és ha valamiből kivágnak, akkor uvéznem kell. Abból, amiből kivágtak. Ennyit erről. A szisztéma egyébként valóban követésre méltó. Javasolom, hogy ezentúl a tananyag első részéből szombaton este 6 és 8 között fütyülve kelljen beszámolni, míg a második részből a hallgatók valamely, az illető tanszék által meghatározott időpontban, kézenállva adjanak számot. Ha jobb időpont nem jut eszükbe, a második beszámoló akár a vizsgaidőszakba is eshet.

AZTÁN GYAKORLATI JEGYET is érdekesen lehet kapni. Mondjuk úgy, hogy az ember írat a szorgalmi időszak utolsó napján egy — dehogyis vizsgazárthelyit — zárthelyit, egyetlenegyet, az adott félév folyamán. Amit erre kap a hallgató, az a gyakorlati jegye. Ez a szó, hogy gyakorlati, igen fontos, mivel azt fejezi ki, hogy hogyan szerepelt a hallgató a szemeszter folyamán. Ez pedig egyetlen zh-ból tökéletesen kiderül. De miért? Mert ezt a szorgalmi időszakban írattak, és nem egy nappal később, mert akkor már kollokviumnak számítana. És ugyan kit érdekel egy kollokviumon, hogy hogy dolgozott a hallgató az elmúlt félévben? Egy nap, és mennyi dialektika!

Ezt az eszmefuttatást lehetne tovább is folytatni, de sajnos, nem érek rá. Most kell ugyanis beadnom egy háromrészes vizsga első részeként egy dolgozatot, amiből még írásbeli beszámoló lesz, és aki mindezeken túljutott, az még egy szóbelin kell hogy számot adjon tudásáról. Aki mindezen próbákat megállja, kézhez kaphatja az aláírást.

NÉZZÜK MEG KÖZELRŐL

Adalékok a magányosság nevű „betegséghez" Ajánlom: valamennyiüknek.

KÓRTÖRTÉNET

Nem tudom, hogy az ősembernek volt-e magányérzete. Azt hiszem, nem. Hisz olyan kevesen voltak, hogy senki sem érezhette magát elveszettnek a tömegben. És olyan kemény volt a lét, hogy nem volt idő magányosnak lenni. És olyan nagy volt a veszély, hogy az egymásrautaltság áttételek nélküli, nyilvánvaló.

Az 1915-ös Révai Nagy Lexikon ilyen címszóval egy sort sem ír. A mai enciklopédiák annál többet foglalkoznak ezzel. Az értelmező szótárban „magány" címszó alatt többek között ez olvasható: „annak állapota, aki távol van az emberektől." Magányos: „a kizsákmányoló társadalmakban helyét nem lelő, társtalan személy." Vagy egy romantikus illusztráció társtalan címszóhoz: *„A magányost kétszeres kín nyomja és emészti szüntelen."* (Vörösmarty)

A termelés differenciálttá válásával, a specializált munkafolyamatok szétszórják, elkülönítik az embereket. A munkadalok ritmusát a gépek monoton zaja és a mozgalmi dalok vasélű parancsa váltja fel. Az ellentmondásos politikai viszonyok, a *van* megtartásáért egyre többet halmozni köteles érdek az őszinteség beszűkítéséhez vezet. Az ember „torkába szorult szavak az oldalába marnak".

Quasimodo test-lelki nyomorék magányába csak a Notre-Dame harangszava jut el. A reklámok, fények és csúcsforgalom kavalkádjában baktató egészséges magányost a fékcsikorgás taszítja meg.

Létkérdésként vetődik fel a magány a párválasztásnál. A falusi fonók szinte automatikusan szőtték a kapcsolatokat. Felvégi legény — felvégi leány; — világos a kép, semmi bonyolultság. Aki már P. Howardot olvasott miért vegye el a Nagy késnél tartó Julcsát. Utazások, tömegkommunikáció, táruló világ, növekvő igények — növekvő befeléfordulás, önkeresés.

„Lehet az, hogy az ember csak annyi, amennyi mögötte van? Lehet az, hogy ami előttem van, az nem én vagyok?"

(Gyurkó)

Igen tág és sokrétű a téma. Le kell szűkítenünk. Ránk, fiatalokra, egyetemistákra. Még így is szerteágazó, matematikailag leírhatatlan. Itt az ember legbensejéről van szó. A robinzonádok, vagy véletlen, de objektív körülmények folytán magányosok, vagy önkéntesen. Az ifjúsági lapok „társat keres" rovatábanr a „kedvencem az Omega, Kati nevű lányok írjatok" hirdetések mellett igen gyakoriak a nem robinzonádokra, valami *másra* valló, szinte sikolynak mondható sorok: „Tizenkilenc éves vagyok, szeretem az irodalmat, a filozófiát, a zenét, a táncot — csak nagyon magányos vagyok. Írjatok!"

Tóth Árpád: „Magam vagyok nagyon, kicsordul a könnyem hagyom..."

Nem hagyom!

DIAGNÓZIS

Egy feltűnően csinos diáklány verséből: „Nem néz rám senki, egyedül vagyok" Miért az egyedüllét érzése, miért?

Egyetemistáknál, főleg első éven tapasztalható az egyedüllét érzése. A középiskolás kapcsolatok fellazultak, vagy megszűntek. Új baráti kapcsolatok nem alakulnak egyik percről a másikra. Bármennyire is rugalmas valaki, idő kell, amíg a kisváros egy szál villamosától a főváros lüktetésébe beleszokik. A *diák* lázadozik a kötelező korlátok ellen, de ezek mindennapjait meghatározzák. Az *egyetemista* szabadsága saját felelősségére van bízva. A dolgok súlyozása, amit válasszak, hova menjek, mennyit adjak, mit engedjek, „szabadságában áll" eldöntenie.

Csupa apróságok, apró határozatlanságok. A másik miért zajong, barna zakóhoz megy-e a zöld ing, ha Jolán nem alszik bent, én miért vagyok ilyen erkölcscsősz. Csupa miért. És ha ezek minimális időn túl is miértek — útban vagyunk a bezárkózáshoz.

Jól sikerült érettségi, különböző díjak, hangadói poszt után jönnek a túlméretezett, feszített tervek. Mindent megtanulok, megnézek, ott leszek.

„A mércét magasba emeltem, s átbújtam alatta." (Hárs László). És ekkor jön a törés. Hogy én csak átbújtam. Én meghátrálok. Én nem vagyok jó a harmadosztályba sem. Engem mindenütt utoljára választanak. Nekem nem megy semmi. A sikerélmény hiánya — egyre jobban ránkzáruló kör. És aztán: én ezt nem csinálom szívesen. Nincs is olyan amit szívesen csinálok.

Én csak megyek és lényegében semmi nem érdekel. Pedig ki voltam én! A mindennapos drill ezt nem hogy feloldaná, hanem kín. Már megint pg., filó, orosz, matek, bevásárlás levélírás. *„Hogy lehet így élni? Örökké egy ébresztőórával a zsebünkben, ami máris csörögni fog."*

(Gyurkó)

Nem kelek fel. Leállok, elrohannak mellettem. Fennhagyom a mércét, megszokom az átbújkálást. Egyedül vagyok.

RECEPT

Ugye milyen megnyugtató, ha más se tudja megoldani a matekpéldát? Pedig ezzel még semmi nincs rendjén. Csak éppen kiderült, hogy nem te vagy a leghülyébb.

Ha feszít valami, milyen megnyugtató ha valakinek elmondod. Pedig legtöbb esetben bárgyú hallgatáson kívül nem kapsz mást. És mégis: már nem magad viseled.

Mit gondolsz, miért olyan kelendők ma az életrajzi regények, vagy a történelmi drámák? Keressük benne azt, hogy ők hogyan csinálták, vagy korok hogy oldották meg problémájukat. A hivatásos emberismerők esszéi, az Egy férfi és egy nő, vagy a Szerelmesfilm, miért olyan népszerű? Mert igen művészek. S nagy művészségük éppen az, hogy egyszerűen mondják el, a szánkból veszik ki amit szeretnénk eldadogni.

Sokszor ennyi is elég. A recept tetejére csupa nagybetűvel ezt írnám: Nem vagy magányos. „Filozófiai megközelítésed" legyen ez. Innen még kiderülhet az ellenkezője. Ha fordítva erősítgeted magadban, nehéz lesz előrejutni.

Egyszer, egy rémképektől küzdő lázas betegnek valaki azt mondta: „Olyankor gondolj a virágokra". Milyen együgyűnek látszó tanács! Noná, hogy nem fog a kankalinra, rózsára, ibolyára gondolni; de ha megfogadja, arra igen, hogy valami ilyesmire kéne gondolnia. S ez már a rémképekhez képest aktív gondolkodás. Node itt nem neurotikusokról van szó. Egészséges emberekről, akikben egy kellemetlen érzés életérzéssé akar válni. Ha a száz panasszal menő betegnek az orvos azt mondja: egyen több C-vitamint kedveském, jobb tanácsot ad, mintha pszichiáterhez küldené. Hát valahol itt kell elkezdeni. Bármilyen visszatetsző is néha pg-kategóriák használata: de az objektív valóság mindennapi apróságainál. Keret jellegű időbeosztást kell készítenünk, s ahhoz tartani magunkat.

Ebben feltétlenül helyet kell kapni a sportolásnak. Ez csak látszólagos időveszteséget jelent. Nemcsak a biológiai egyensúly fenntartását szolgálja, de a fizikai biztonság a lelki megjelenésre is visszahat. A mércét lejjebb tenni nem szégyen. A nyugodt átlendülés nagyobb biztonságot ad, mint a görcsös átkínlódás. A másirányú érdeklődés, a lefojtott energiák úgy is utat törnek maguknak — rombolóan. Ezt alaposan megtanultuk ideológiai tantárgyakból — hát miért ne alkalmaznánk magunkra. Én nem mondom, hogy a matek szemináriumot a Moulin Rouge-ban tartsuk, de „szigorítsuk meg" időbeosztásunkat azzal, amit tényleg szívesen, felszabadultan csinálunk.

Csak mondatokat írok. A „tárgy" lényeges, felderíteni fontos. A bandákban kószálók magánya és a könyvtári álmodozók egyedülléte egy tőről fakad. Megszüntetési módja számtalan. Aki hasznosnak érzi magát, az nem magányos. Ha bizalmat előlegezünk, megjárhatjuk. Ha nem előlegezünk, eleve megjártuk. A munka, a tevékenység minden emberréválásnak forrása. Az újból emberréválásnak is.

„A Szirius van tőlem távolabb Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?"

(Tóth Árpád)

A Sziriushoz egyre közelebb kerül az emberiség. Egymáshoz közelebb kerülni sokszor úgy látszik, nehezebb. De a módszer ugyanaz: nem elszigetelt tevékenység.

Koncz Gábor

Kónya József felvétele

A TANSZÉKRŐL JELENTJÜK:

Előremutató kutatások, hallgatói szakkörök

Egy éve alakult a Munkatudományi tanszék. Születését a gazdasági felső vezetés sürgető igényének, támogatásának és egyetemünk segítőkészségének köszönhette. A tanszék zömében fiatal, pályakezdő szakemberekből áll. Kutató, vállalkozó kedvben, ambíciókban nincs hiány. Mégis az elszigeteltség érzésével küzdenek. Bár szép számmal oktatnak esti, levelező hallgatókat, a mérnök-közgazdász továbbképző résztvevőit, a nappali tagozaton csupán az elméleti és iparszakosok számára tartanak egy-egy szakszemináriumot munkagazdaságtanból, illetve IV. éven kb. 60 iparoshallgatót tanítanak alternatíve munkapszichológiára vagy fiziológiára. A szociológiai csoport helyzete a legkedvezőbb a tanszéken belül — 30 órában minden karon és csaknem valamennyi szakon oktatja tudományát. Nemcsak képletesen érzik messze magukat a hallgatóktól, hanem földrajzilag is. A Makarenkó utcai kollégiumban kaptak helyet — igaz, szebbet, tágasabbat, mint itt, az egyetemen összezsúfolódó tanszéki szobák — ami közel negyedórás utat jelent minden egyetemről jövő látogatójuknak. Nem is nyitják rájuk gyakran az ajtót. A „törzsépület" tanszékei néha egymás közt is úgy érintkeznek (illetve nem érintkeznek), mintha más planétán települtek volna; a munkatudományi tanszék munkatársai mégis joggal érezhetik úgy, hogy „lemaradnak" a tanártársaikat, diákokat foglalkoztató egyetemi eseményekről. S ami még fontosabb — keveset hallathatják hangjukat. Pedig céljaik valóra váltásához szervezetileg is több szállal kell kötődniük az egyetemhez, a hallgatók nagyobb tömegével kell érintkezniük.

S hogy egy lépést mi is tegyünk, legyen most dr. Józsa Ödön tanszékvezetőé a szó.

— A munkaügy fizetésben, presztizsben is a közgazdaságtan talán legelhanyagoltabb területe volt. Az emberi munkaerő értéke úgy eszmeileg, mint forintban mérve, eddig nem állt a gazdálkodás előterében. Az extenzív gazdálkodásról — és gazdálkodási szemléletről — az intenzívre történő áttérés idejét éljük. Napjainkban még az extenzívnek megfelelő munkaerőgazdálkodás folyik, mert az átlagbérszabályozás erre készteti és az állóeszközök felhasználási módja is az átmenet jeleit mutatja.

— Tanszékünk tehát inkább a jövő útját töri — úgy népgazdasági, mint vállalati szinten előremutató kutatásokat végzünk.

A jövőben jelentkező problémákat próbáljuk felvázolni, s azok megoldási módjait keressük. Az 1971. évi új bérszabályozók feltétlenül érdemi közgazdasági munkát igényelnek majd a vállalatoktól, s előtérbe kell kerülnie az eleven munkával való gazdálkodásnak.

A vállalati feltételek is igényesebben jelentkeznek majd, a jövőben egyik legszebb közgazdasági feladatnak ígérkezik a termelés legfontosabb tényezőjével — az emberrel való gazdálkodás.

— Tanszékünk számottevő kutatásba kezdett vállalati, népgazdasági, munkaerő-gazdálkodási témákból. A hallgatókat szeretnénk megismertetni e kutatások céljaival és munkaterületük perspektíváival. Ehhez azonban igen nagy szükség lenne arra, hogy megtaláljuk tudományterületünk beépítésének lehetőségét az alap- és szakképzésbe. Tanszékünknek azonban nincs szakja, a szakágazati képzés struktúráját kellene módosítatni, hogy szemináriumokat tarthassunk. Az alapképzés feladata pedig az lenne, hogy a szakválasztáshoz már előre orientáljon, a hallgatók tartsanak igényt a munkatudomány alaposabb elsajátításához. Véleményem szerint kívánatos, hogy koncepcióval, tudatosan átgondolva a termelési karon, és részben a kereskedelmi karon oktatásunk már az alapképzésben is helyet kapjon.

— 1971 őszétől szakközgazdász továbbképző indítását tervezzük a munkaügy területén dolgozó diplomások — elsősorban közgazdászok — számára.

A kétéves, másoddiplomát adó képzés során kevés előadást tartottunk, ott inkább a legproblematikusabb részeket ismertetnék, a munka zöme esettanulmányok kidolgozásában, kutatásokban való részvételből állna. Diplomamunkáikban saját, esetleg több vállalat munkaügyét dolgoznák fel a továbbképző hallgatói.

Ennek a tervnek a megvalósításához tanszékünk erői nem elegendőek, ezért még a télen megbeszéljük együttműködésünket az ipargazdaságtan, üzemgazdaságtan, statisztika, matematika tanszék oktatóival. Külső szakemberek segítségét is igénybe vennénk.

— A hallgatók szervezettebb bekapcsolásához a tanszék munkájába több oldalú kedvező lehetőségekkel rendelkezünk. Az oktatás egyik lényeges elemét, a kutatási módszerekbe való betekintést is lehetővé tudnánk tenni, mivel olyan KK-munkákban vesszünk részt, amelyek szorosan kapcsolódhatnának a hallgatók érdeklődési köréhez.

A tanszék mellett olyan diákkört — munkatudományi szakkört — kívánunk létrehozni, amelyből akár TDK-munka is születhet. Közös kerekasztal-vitáink is lehetnének. Az évközben munkánkat rendszeresen figyelemmel kísérő hallgatók tudományos segéderőt jelentenének tanszékünknek.

A nyáron már voltak hallgatóink, akik a pihenés mellett szabaddá váló idejüket nálunk töltötték. A kutatások ismerete a szakszeminárium-választáshoz kedvet adhat és munkaügyi témában igen kívánatos diplomamunkák is születhetnének. A jövő fél évtől másodévesek számára öt—hat TDK-témát is hirdetünk a bérszabályozás stb. témaköréből.

— Szakkörünk leendő tagjai a vállalati gyakorlattal is kellő mélységben megismerkedhetnek. Lehetővé tudjuk tenni, hogy I. illetve II. éves hallgatóink olyan üzemekbe, törzsgyárakba kerüljenek, ahol mi eddig is végeztünk kutatásokat és ezek anyagát rendelkezésükre tudjuk bocsátani. A rendkívül modern **Győri Vagongyár, a 23. sz. Építőipari Vállalat** egyaránt megbízóink közé tartoznak, s mindkettőben igen jó, koncepciózus közgazdasági vezetéssel kerülhetnek kapcsolatba.

— Valóban elszigeteltnek érezzük magunkat, s jó értelemben vett propagandával szeretnénk a hallgatók valamennyi évfolyamát tájékoztatni erről az olyannyira lényeges közgazdasági munkaterületről, s megnyerni őket művelőinek. Ezért kértem fel *Buda László* elvtársat, hogy a klubban az 1971-es bérszabályozókról tartson vitát, s ezért tervezzük azt is, hogy a kollégiumokban „toborzunk" majd munkatársakat.

Kékesi Katalin

A győzelem öröme

A döntők – döntője

Ismertesd a finn külpolitika alapvető vonásait! Milyen politikai eseményt ábrázolnak az alábbi fotok?

Ilyen és ehhez hasonló kérdések és feladatok szerepeltek a politikai vándorkupa 1970. vetélkedő döntőjében. A résztvevők 6 budapesti középiskola csapata, s a szervezők: a középiskolás politikai vitakör csoport aktívái.

Immár második alkalommal rendezte meg a középiskolás csoport a Budapesti KISZ-bizottsággal közreműködve a politikai vándorkupa vetélkedőt. Mi is volt a célunk a vetélkedő megrendezésével?

Szerettük volna a budapesti középiskolák tanulóinak politikai érdeklődését felkelteni. Ezért játékos formában kerültek lebonyolításra az elődöntők, barkóhba, dupla vagy semmi, hibás szövegek kijavítása szerepeltek, mint versenyszámok.

26 budapesti középiskola vett részt a selejtezőkben, tehát minden 4. középfokú budapesti tanintézet. Az elődöntőket megelőzően konzultációkat szerveztünk a csapatok számára, amelyekben lehetőség nyílott az utóbbi 5—6 év legfontosabb politikai eseményeinek vázlatos áttekintésére.

Maguk az elődöntők különböző budapesti középiskolákban zajlottak le, mindenütt népes számú közönség részvétele mellett. A nagyszámú közönség lehetőséget adott rá, hogy kisegíthesse saját csapatát, ha az helytelen választ adott valamelyik kérdésre.

Milyen tanulságokat hozott a politikai vándorkupa 1970?

Ismét bebizonyosodott, hogy a középiskolások egy eléggé vékony rétege az általános politikai ismereteket messze magasan meghaladó tudással rendelkezik. (Ezt a döntő kívülállóak szerint is magas színvonala bebizonyította.) Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a középiskolások egy jelentős részének ideológiai-politikai képzettsége nem megfelelő. Bizonyos, hogy akik, mint nézők vettek részt a vetélkedőn, azok is tanultak, új ismereteket szereztek. Bármely iskola szeretné saját, házi vetélkedőt szervezni, számíthat a középiskolás csoport segítségére. (Úgy gondolom, egyetemünk klubjának politikai vetélkedőire is ráférne egy kis vérátömlesztés.)

Végezetül nem feledkezhetünk meg a győztesről sem, mely az idei tanévben a Könyves Kálmán Gimnázium csapata lett.

A győztes csapat tagjai személyenként 300 Ft értékű vásárlási utalványt nyertek, s természetesen a további helyezettek is érékes díjakat kaptak.

— Késedi —

Munkában a zsüri... (Kálmán Dezső fotói)

NDK–Lengyelország 14:6

Ezt az eredményt nem fogja feljegyezni egyetlen évkönyv sem. Sőt, még a Népsport sem közölte... Pedig ez a 14:6 nagy küzdelemben született. Egy szombat délelőttön az egyetem aulájában. Az történt ugyanis, hogy a nálunk tanuló német fiúk összemérték tudásukat a Vendéglátóipari Főiskola lengyel hallgatóival. Asztaliteniszben. De az is lehet, hogy ping-pongoztak... Nem ez a lényeg. Hanem az ötlet!

Szerintem valahol itt kezdődik a sport! A tömegsport. Szóval, valahogy úgy, hogy „na gyere, üssünk egyet!" Ha történetesen pont ping-pongról van szó. Nem kell ennek feltétlenül nemzetközi mérkőzésnek lenni. Megcsinálhatnánk akár mi is, mondjuk szakok között.

De visszatérve a meccshez, no meg, hogy valami hivatalos fazonja is legyen ennek az irománynak, álljon itt a győztes csapat összeállítása: Radcke, Ulrich, Zurbuchen Folker, Francke Ehrhard és Schaller Karlheinz.

borsi

ÚJDONSÁG A KÖNYVTÁRBAN

Minden könyvtár akkor tudja valóban ellátni feladatát, ha anyaga könnyen, gyorsan elérhető. Mindenki tudja, aki ír, vagy írt szakdolgozatot, TDK-dolgozatot, vagy valamilyen más olyan munkával foglalkozott, melyhez jórészt magának kellett összeállítani az anyagot, hogy gyakran ez a munka nehezebb, de mindenesetre gyakran legidőigényesebb része.

Dr. Bognár Imréné, a folyóirattár munkatársa kétévi, hivatalos elfoglaltságán túl végzett munkával összeállította a könyvtár folyóirat-katalógusát, mely minden bizonnyal megoldja a forrásmunka-keresgélés problémájának jó részét.

A katalógus állandóan rendelkezésre áll az olvasóteremben. Tartalmazza a könyvtár folyóirat-állományát, a legfrissebb anyagot is beleértve. Tárgyszavas és földrajzi bontásban tartalmazza a katalógus a folyóiratokat, újságokat, melyek természetszerűen az olvasóterembe rendelhetők.

Kevesen ismerik a katalógust, pedig használata sok szaladgálást, hiábavaló keresést spórol meg mindenkinek.

Köszönjük Bognárnénak, hogy munkáját erre a közérdekű és igen hasznos célra áldozta, és ugyanakkor kérünk mindenkit — a saját érdekében ne feledkezzen meg erről a hasznos kis könyvecskéről. Hiszen Bognárné munkájának akkor volt értelme, ha tudunk is élni a megteremtett lehetőséggel.

Á. L.

A „Barátság"-vonattal

Az elmúlt hónap sokunknak csak egy volt a többi között, talán kissé több tanulással, a közeledő vizsgaidőszakra gondolva.

Regőczi István, másodéves külker-szakos hallgatónak a november sokkal többet, egy rendkívüli élményt jelent. Mi is volt ez? — erről beszélgettünk.

— A november 7-i ünnepségekre „Barátság" különvonat indult a Szovjetunióba. Budapestről minden kerület két üzemi KISZ-fiatallal, egy középiskolás és egy egyetemi tanulóval képviseltette magát. Az az öröm ért, hogy az egyetem KISZ végrehajtó bizottsága engem jutalmazott ezzel a 12 napos úttal.

Most először voltam a Szovjetunióban, annyi új élményről, benyomásról kéne beszélnem, de megpróbálok röviden, néhány jellemzőt kiragadni.

Október 31-én indultunk. 300 fős küldöttségünket **Főcze Lajos,** a KISZ KB titkára búcsúztatta. Már az utazás különleges volt. A hálókocsiban 32 fokos melegben főttünk, míg vonatunk —14 fokos hidegben robogott. Késő este értünk Kijevbe. Csak felsőfokú jelzővel tudnám kifejezni azt a látványt, amit a kivilágított város jelentett. Ugyanis a nagy ünnep előtt egy héttel már minden városban díszkivilágítás volt.

Ami nagyon meglepett mindenkit, az moszkvai vendéglátóink meleg hangulatú fogadása volt. Nem vártuk, hogy nagyszámú küldöttségünket ilyen ünnepélyesen, díszemelvénnyel, katonazenekarral várják.

Számunkra talán kissé szokatlan az, hogy Lenin menynyire elevenen él az emberek; fiatalok és öregek, párttagok és pártonkívüliek tudatában egyaránt. November első hete, a készülődés ideje az egész országban.

A legtöbb időt: négy napot Moszkvában töltöttünk. Hetedikén már kora reggel — vodkával és forró teával felszerelve —, a Vörös tér mellett voltunk. A felvonulás 8 órakor kezdődött. Így, életben lehetett csak érzékelni pl. a rakéták grandiózusságát, és az emberek lelkesedését, ahogy a katonai parádé után végelathatatlan sorokban vonultak végig a történelmi nevezetességű helyen.

Az egész nap felejthetetlen volt. A belső kerületeket lezárták a forgalom elől, az emberek tizes, huszas sorokban, kézenfogva, egymást átkarolva énekeltek, ünnepelték a forradalom évfordulóját. Másnap további programunk: a Kreml, a lenyűgöző technikával felszerelt Kongresszusi Palota. Majd a Lomonoszov Egyetemet tekintettük meg, ahol csak a nappali tagozaton 34 ezer hallgató tanul. Kollégiumában 12 ezren laknak.

Amire, sajnos, túl kevés idő jutott: a Lenin Emlékmúzeum. Bemutatja Lenin életét, a forradalmat és olyan nagybecsű emlékek találhatók, mint az a kabát, amely Leninen volt, amikor merényletet követtek el ellene.

Két találkozónk is volt szovjet fiatalokkal. Ide egy 40 fős csoporttal mentem. Az egyik igazán jól sikerült „druzsba" volt. Egészében véve, nagyon jól éreztem magam.

Koch Ödön